

EBA/GL/2025/01

---

8 januari 2025

---

# Richtsnoeren voor het beheer van ecologische, sociale en governancerisico's (ESG)

---

# 1. Naleving en kennisgevingsverplichtingen

---

## Status van deze richtsnoeren

1. Dit document bevat richtsnoeren die zijn uitgebracht op grond van artikel 16 van Verordening (EU) nr. 1093/2010<sup>1</sup>. Overeenkomstig artikel 16, lid 3, van Verordening (EU) nr. 1093/2010 moeten bevoegde autoriteiten en financiële instellingen zich tot het uiterste inspannen om aan die richtsnoeren te voldoen.
2. Richtsnoeren geven weer wat in de opvatting van de EBA passende toezichtpraktijken binnen het Europees Systeem voor financieel toezicht zijn en hoe het recht van de Unie op een specifiek gebied dient te worden toegepast. Bevoegde autoriteiten als bedoeld in artikel 4, lid 2, van Verordening (EU) nr. 1093/2010, waarop de richtsnoeren van toepassing zijn, dienen hieraan te voldoen door deze op passende wijze in hun praktijken te integreren (bijvoorbeeld door hun wettelijke kader of hun toezichtprocessen aan te passen), ook wanneer richtsnoeren primair tot instellingen zijn gericht.

## Rapportagevereisten

3. Overeenkomstig artikel 16, lid 3, van Verordening (EU) nr. 1093/2010 stellen bevoegde autoriteiten EBA vóór 03.06.2025 ervan in kennis of zij aan deze richtsnoeren voldoen of voornemens zijn deze op te volgen, of, indien dit niet het geval is, wat de redenen van de niet-naleving zijn. Bevoegde autoriteiten die niet binnen die termijn hebben gereageerd, worden door EBA geacht niet aan de richtsnoeren te voldoen. Kennisgevingen worden ingediend door het formulier op de EBA-website te versturen onder vermelding van "EBA/GL/2021/05". Kennisgevingen dienen te worden ingezonden door personen die gemachtigd zijn om namens hun bevoegde autoriteit mee te delen of deze al dan niet aan de richtsnoeren voldoet. Elke verandering in de status van de naleving moet eveneens aan EBA worden gemeld.
4. Kennisgevingen worden overeenkomstig artikel 16, lid 3, van de EBA-verordening op de website van EBA bekendgemaakt.

---

<sup>1</sup> Verordening (EU) nr. 1093/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Bankautoriteit), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/78/EG van de Commissie (PB L 331 van 15.12.2010, blz. 12).

## 2. Onderwerp, toepassingsgebied en definities

---

### Onderwerp en toepassingsgebied

5. In deze richtsnoeren worden solide governanceregelingen aangegeven waarover instellingen dienen te beschikken overeenkomstig artikel 87 bis, lid 1, en artikel 74, van Richtlijn 2013/36/EU<sup>2</sup>. Deze hebben betrekking op:
- (a) de minimumnormen en referentiemethodieken voor het detecteren, meten, beheren en monitoren van ESG-risico's, overeenkomstig artikel 87 bis, lid 5, punt a), van die richtlijn;
  - (b) de kwalitatieve en kwantitatieve criteria voor de beoordeling van het effect van ESG-risico's op het risicoprofiel en de solventie van instellingen op de korte, middellange en lange termijn, overeenkomstig artikel 87 bis, lid 5, punt c), van die richtlijn;
  - (c) de inhoud van de plannen die overeenkomstig artikel 76, lid 2, van die richtlijn door het leidinggevend orgaan worden opgesteld en waarin specifieke tijdschema's en tussentijdse kwantificeerbare streefdoelen en mijlpalen worden opgenomen voor het monitoren en aanpakken van de financiële risico's die voortvloeien uit ESG-factoren, waaronder die welke ontstaan bij het proces van aanpassing en de trends bij de transitie naar de betrokken regelgevingsdoelstellingen van de Unie en de lidstaten met betrekking tot ESG-factoren, met name de doelstelling om in 2050 klimaatneutraliteit te bereiken zoals vastgesteld in Verordening (EU) 2021/1119, alsmede, voor zover dat relevant is voor internationaal actieve instellingen, juridische en regelgevingsdoelstellingen van derde landen, overeenkomstig artikel 87 bis, lid 5, punt b), van die richtlijn.
6. Deze richtsnoeren zijn gericht op de ESG-risicobeheerprocessen van instellingen als onderdeel van hun bredere kader voor risicobeheer. Zij zijn van toepassing met betrekking tot de solide strategieën, beleidslijnen, processen en systemen voor het detecteren, meten, beheren en monitoren van ESG-risico's op korte, middellange en lange termijn waarover onder Richtlijn 2013/36/EU vallende instellingen dienen te beschikken als onderdeel van hun solide governanceregelingen, met inbegrip van het kader voor risicobeheer zoals vereist op grond van artikel 74, lid 1, van Richtlijn 2013/36/EU. Deze richtsnoeren vormen ook een aanvulling op en nadere specificatie van de EBA-richtsnoeren inzake interne governance<sup>3</sup> en de EBA-richtsnoeren inzake de initiëring en monitoring van leningen<sup>4</sup> met betrekking tot het beheer van ESG-risico's.

---

<sup>2</sup> Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, tot wijziging van Richtlijn 2002/87/EG en tot intrekking van de Richtlijnen 2006/48/EG en 2006/49/EG (PB L 176 van 27.6.2013, blz. 338).

<sup>3</sup> EBA-richtsnoeren inzake interne governance overeenkomstig Richtlijn 2013/36/EU (EBA/GL/2021/05).

<sup>4</sup> EBA-richtsnoeren inzake de initiëring en monitoring van leningen (EBA/GL/2020/06)

7. Bevoegde autoriteiten en instellingen dienen deze richtsnoeren toe te passen overeenkomstig het toepassingsniveau dat is vastgesteld in artikel 109 van Richtlijn 2013/36/EU.

## Adressaten

8. Deze richtsnoeren zijn gericht tot bevoegde autoriteiten als bedoeld in artikel 4, lid 2, punt i) van Verordening (EU) nr. 1093/2010 en tot financiële instellingen in de zin van artikel 4, lid 1 van Verordening (EU) nr. 1093/2010, die ook instellingen zijn in de zin van artikel 4, lid 1, punt 3 van Verordening (EU) nr. 575/2013.<sup>5</sup>

## Definities

9. Tenzij anders aangegeven hebben de termen die in Richtlijn 2013/36/EU en in Verordening (EU) nr. 575/2013 worden gebruikt en gedefinieerd, in deze richtsnoeren dezelfde betekenis.

# 3. Uitvoering

---

## Toepassingsdatum

10. Deze richtsnoeren zijn met ingang van 11 januari 2026 van toepassing op alle instellingen die geen kleine en niet-complexe instelling zijn. Deze richtsnoeren zijn uiterlijk met ingang van 11 januari 2027 van toepassing op kleine en niet-complexe instellingen.

---

<sup>5</sup> Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012, PB L 176 van 27.06.2013, blz. 1.

## 4. Referentiemethodiek voor het detecteren en meten van ESG-risico's

---

### 4.

#### 4.1 Beoordeling van de materialiteit

11. Als onderdeel van de referentiemethodiek voor de in de strategieën en interne procedures van instellingen op te nemen detectie en meting van ESG-risico's, dienen instellingen te voorzien in de regelmatige uitvoering van een materialiteitsanalyse van ESG-risico's. Deze analyse dient ten minste elk jaar te worden uitgevoerd of, voor kleine en niet-complexe instellingen (SNCI's), om de twee jaar. Instellingen, ook kleine en niet-complexe instellingen, dienen hun analyse echter vaker bij te werken in het geval van een materiële verandering in het ondernemingsklimaat met betrekking tot ESG-factoren, zoals belangrijk nieuw overheidsbeleid of verschuivingen in het bedrijfsmodel, de portefeuilles of de activiteiten van de instelling.
12. De materialiteitsanalyse van ESG-risico's dient te worden uitgevoerd als een analyse van de specifieke instelling, die deze inzicht verschaft in de financiële materialiteit van ESG-risico's voor haar bedrijfsmodel en risicoprofiel, en dient vergezeld te gaan van een toewijzing van ESG-factoren en transmissiekanalen aan traditionele financiële risicocategorieën. De materialiteitsanalyse van ESG-risico's dient consistent te zijn met andere door de instelling uitgevoerde materialiteitsanalyses, met name die welke zijn uitgevoerd met het oog op de openbaarmaking van materiële duurzaamheidsrisico's overeenkomstig Richtlijn 2013/34/EU<sup>6</sup> en Gedelegeerde Verordening (EU) 2023/2772 van de Commissie<sup>7</sup>, voor zover relevant, en dient te worden geïntegreerd in de materialiteitsanalyse van het interne proces voor de beoordeling van de kapitaaltoereikendheid (ICAAP).
13. Bij de materialiteitsanalyse van ESG-risico's dient een op risico's gebaseerde benadering te worden gehanteerd die rekening houdt met de waarschijnlijkheid van het optreden van financiële gevolgen van ESG-risico's en de omvang ervan op de korte en middellange termijn en over een langere termijn van ten minste tien jaar.
14. Met het oog op een alomvattende analyse van de materialiteit van ESG-risico's dienen instellingen ervoor te zorgen dat de reikwijdte van hun materialiteitsanalyse voldoende de

---

<sup>6</sup> Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen, tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad (PB L 182 van 29.6.2013, blz. 19).

<sup>7</sup> Gedelegeerde Verordening (EU) 2023/2772 van de Commissie van 31 juli 2023 tot aanvulling van Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en de Raad wat betreft standaarden voor duurzaamheidsrapportage (PB L, 2023/2772, 22.12.2023).

aard, omvang en complexiteit van hun activiteiten, portefeuilles, diensten en producten weerspiegelt. Instellingen dienen het effect van ESG-risico's op alle traditionele financiële risicocategorieën waaraan zij zijn blootgesteld in aanmerking te nemen, met inbegrip van krediet-, markt-, liquiditeits-, operationele (met inbegrip van geschillen), reputatie-, bedrijfsmodel- en concentratierisico's. Bij de bepaling van materiële ESG-risico's dient zowel rekening te worden gehouden met het effect ervan op de financiële risicocategorieën als met het bedrag en/of aandeel ervan in de blootstellingen, inkomsten en winsten die aan de risico's zijn blootgesteld.

15. Met betrekking tot de materialiteitsanalyse van milieurisico's dienen instellingen gebruik te maken van zowel kwalitatieve als kwantitatieve informatie. Instellingen dienen een voldoende groot aantal milieufactoren in aanmerking te nemen, waaronder ten minste klimaatgerelateerde factoren, de aantasting van ecosystemen en het verlies van biodiversiteit. Instellingen dienen de factoren voor zowel transitie- als fysieke risico's te analyseren, waarbij zij ten minste rekening houden met het volgende:

a) Voor transitierisico's:

- i. de belangrijkste economische sectoren die door de gefinancierde activa worden ondersteund of waarin de tegenpartij van de instelling haar voornaamste activiteiten heeft;
- ii. lopende en potentiële toekomstige materiële wijzigingen in overheidsbeleid, technologieën en marktvoorkeuren (bijv. nieuwe milieuregelgeving of fiscale prikkels, ontwikkeling van innovatieve koolstofarme technologieën, verschuivingen in de vraag van consumenten of investeerders);

iii. met betrekking tot klimaatrisico's:

1. blootstellingen aan sectoren die in hoge mate bijdragen aan klimaatverandering, zoals gespecificeerd in overweging 6 van Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1818 van de Commissie, d.w.z. de in de secties A tot en met H en sectie L van bijlage I bij Verordening (EG) nr. 1893/2006<sup>8</sup> genoemde sectoren, met bijzondere aandacht voor blootstellingen aan entiteiten uit de sector fossiele brandstoffen;
2. de mate van afstemming of verkeerde afstemming van portefeuilles op de relevante regelgevingsdoelstellingen van de rechtsgebieden waarin ze actief zijn; voor kleine en niet-complexe instellingen en

---

<sup>8</sup> Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1818 van de Commissie van 17 juli 2020 tot aanvulling van Verordening (EU) 2016/1011 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft minimumnormen voor EU-klimaattransitiebenchmarks en op de Overeenkomst van Parijs afgestemde EU-benchmarks (PB L 406, 03.12.2020, p. 17) – Klimaatbenchmark-verordening - overweging 6: Sectoren die worden genoemd in de secties A tot en met H en sectie L van bijlage I bij Verordening (EG) nr. 1893/2006

andere niet-grote instellingen dient dit ten minste plaats te vinden op basis van een kwalitatieve beoordeling op hoog niveau;

b) Voor fysieke risico's:

- i. de geografische gebieden waarin zich belangrijke activa van tegenpartijen (bijv. productielocaties) en, in het bijzonder bij blootstellingen op het gebied van vastgoed, fysieke zekerheden bevinden;
- ii. de mate van kwetsbaarheid voor milieurisico's (bijv. risico's in verband met temperatuur, wind, water of vaste massa) bij verschillende klimaatscenario's en transitietrajecten of, voor kleine en niet-complexe instellingen en andere niet-grote instellingen, bij ten minste één ongunstig scenario.

16. Als onderdeel van hun ICAAP dienen instellingen de materialiteitsanalyses van ESG-risico's te onderbouwen en te documenteren, waaronder de gebruikte methodieken en drempelwaarden, de in aanmerking genomen inputs en factoren en de belangrijkste resultaten en bereikte conclusies, met inbegrip van conclusies die geen verband houden met materialiteit.
17. In overeenstemming met respectievelijk sectie 4.2, sectie 5 en sectie 6 dienen instellingen meetmethoden, risicobeheerregelingen en transitieplanningsprocessen te ontwikkelen en te implementeren die in verhouding staan tot en gebaseerd zijn op de uitkomsten van de materialiteitsanalyse. Daartoe dienen instellingen te beschikken over uitgebreidere en geavanceerdere regelingen voor ESG-risico's die als materieel zijn aangemerkt. De door de instellingen gehanteerde methodieken voor het meten van ESG-risico's en maatstaven voor het monitoren van ESG-risico's dienen op hun beurt de regelmatige actualisering van de materialiteitsanalyse te ondersteunen en te onderbouwen. Kleinere instellingen met minder complexe activiteiten kunnen minder uitgebreide en geavanceerde regelingen toepassen, die echter in verhouding dienen te staan tot de resultaten van hun materialiteitsanalyse van ESG-risico's.

## 4.2 Detecteren en meten van ESG-risico's

### 4.2.1. Algemene beginselen

18. Als onderdeel van de minimumnormen voor het detecteren en meten van ESG-risico's dienen de interne procedures van instellingen instrumenten en methodieken te omvatten om de ESG-risicofactoren en de transmissiekanalen naar de verschillende prudentiële risicocategorieën en maatstaven voor financiële risico's te analyseren die van invloed zijn op de blootstellingen van de instelling, onder meer vanuit een toekomstgericht perspectief.
19. Om te waarborgen dat de ESG-risico's op de juiste wijze worden gedetecteerd en beheerd, dienen instellingen de potentiële impact van deze risico's op de korte, middellange en lange

termijn na te gaan. Bij het door instellingen gehanteerde niveau van detail en nauwkeurigheid van datapunten, kwantificeringsinstrumenten, methoden en indicatoren dient rekening te worden gehouden met de materialiteitsanalyse en de omvang en complexiteit van de instelling en dient over het algemeen een hoger niveau te worden gehanteerd voor de korte en middellange termijn. Langetermijnhorizonten dienen op zijn minst vanuit een kwalitatief perspectief te worden bekeken en strategische analyses en besluitvorming te ondersteunen.

20. Met betrekking tot milieurisico's dienen de instellingen aan de hand van interne procedures en methodieken in staat te zijn om:
- a. klimaatgerelateerde risico's te kwantificeren, bijvoorbeeld door een inschatting te maken van de kans dat er financiële gevolgen die voortvloeien uit klimaatgerelateerde factoren optreden en in welke omvang;
  - b. een goed inzicht te hebben in de financiële risico's die mogelijk voortvloeien uit andere soorten milieurisico's, zoals risico's die voortvloeien uit de aantasting van de natuur, met inbegrip van biodiversiteitsverlies en het verlies van ecosysteemdiensten, of de slechte afstemming van activiteiten op acties die gericht zijn op bescherming, herstel en/of vermindering van negatieve effecten op de natuur;
  - c. voor ten minste de korte en de middellange termijn en een bereik aan blootstellingen en portefeuilles belangrijke risico-indicatoren (KRI's) vast te stellen, die worden bepaald in overeenstemming met de resultaten van de materialiteitsanalyse.
21. Met betrekking tot sociale en governancerisico's dienen de interne procedures van instellingen, gezien het aanvankelijke gebrek aan kwantitatieve informatie, te voorzien in methoden waarmee in eerste instantie een kwalitatieve beoordeling van de potentiële effecten van deze risico's op de activiteiten van de instelling en de financiële risico's waarmee zij wordt geconfronteerd, wordt gemaakt en geleidelijk meer geavanceerde kwalitatieve en kwantitatieve maatregelen worden ontwikkeld. Instellingen dienen hun aanpak gaandeweg te verbeteren conform de vooruitgang op het gebied van regelgeving, wetenschap, beschikbaarheid van gegevens en methodologie.
22. Met betrekking tot de interacties tussen de verschillende categorieën van respectievelijk milieu, sociale en governancerisico's dienen de interne procedures van instellingen te waarborgen dat elke risicocategorie eerst wordt beoordeeld met inachtneming van de specifieke kenmerken ervan, alvorens bij de meting van deze risico's potentiële onderlinge verbanden of afhankelijkheden na te gaan.

#### **4.2.2. Gegevensprocessen**

23. De interne procedures van instellingen dienen te voorzien in de invoering van deugdelijke informatiebeheersystemen voor het detecteren, verzamelen, structureren en analyseren van de gegevens die nodig zijn voor de beoordeling, het beheer en de monitoring van ESG-risico's. Deze systemen dienen in de gehele instelling te worden geïmplementeerd als onderdeel van

het algemene gegevensbeheer en de algemene IT-infrastructuur. Instellingen dienen hun werkwijzen regelmatig te evalueren om ervoor te zorgen dat deze blijven voldoen aan ontwikkelingen in het publieke domein (bijv. toegenomen beschikbaarheid van gegevens als gevolg van regelgevingsinitiatieven) en in de markt; ook dienen zij te beschikken over regelingen om de kwaliteit van gegevens te beoordelen en te verbeteren.

24. De interne procedures van instellingen dienen te waarborgen dat instellingen de informatie verzamelen en gebruiken die zij nodig hebben om de ESG-risico's waaraan zij nu of in de toekomst via hun tegenpartijen kunnen worden blootgesteld, te beoordelen, te beheren en te monitoren, door te streven naar het verzamelen van gegevens van cliënten en activa op gepast gedetailleerd niveau.
25. De interne procedures van instellingen dienen voort te bouwen op zowel intern als extern beschikbare ESG-gegevens, onder meer door de door hun tegenpartijen openbaar gemaakte duurzaamheidsinformatie regelmatig te evalueren en te gebruiken, met name in overeenstemming met de in het kader van Richtlijn 2013/34/EU ontwikkelde Europese standaarden voor duurzaamheidsrapportage of de vrijwillige rapportagestandaard voor niet-beursgenoteerde kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) overeenkomstig Mededeling (2023) 535 van de Commissie over het steunpakket voor kleine en middelgrote ondernemingen<sup>9</sup>.
26. Instellingen dienen na te gaan welke andere gegevensbronnen de analyse, het beheer en de monitoring van ESG-risico's doeltreffend zouden ondersteunen, zoals informatie die wordt verkregen via contacten met cliënten en tegenpartijen als onderdeel van nieuwe en bestaande zakelijke relaties, of gegevens van derden. Wanneer instellingen gebruikmaken van diensten van derden om toegang te krijgen tot ESG-gegevens, dienen zij erop toe te zien dat zij voldoende inzicht hebben in de door de gegevensaanbieders gebruikte bronnen, gegevens en methoden, waaronder de potentiële beperkingen ervan.
27. Wanneer de kwaliteit of beschikbaarheid van gegevens in eerste instantie niet voldoende is om tegemoet te komen aan de behoeften op het gebied van risicobeheer, dienen instellingen deze lacunes en de potentiële gevolgen daarvan te beoordelen. Instellingen dienen corrigerende maatregelen, waaronder het gebruik van schattingen of benaderingen op basis van bijvoorbeeld kenmerken op sectoraal en/of regionaal niveau, te nemen en vast te leggen en waar mogelijk aanpassingen door te voeren om rekening te houden met specifieke aspecten van de tegenpartij. Instellingen dienen ernaar te streven het gebruik van schattingen en benaderingen in de loop van de tijd te verminderen naarmate de beschikbaarheid en de kwaliteit van ESG-gegevens verbeteren.

---

<sup>9</sup> COM (2023) 535 - Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's - Steunpakket voor kleine en middelgrote ondernemingen

28. Bij grote ondernemingen zoals bedoeld in artikel 3, lid 4, van Richtlijn 2013/34/EU dienen instellingen te overwegen om, indien van toepassing, de volgende datapunten te verzamelen of te verkrijgen:

a. Voor milieurisico's:

- i. de geografische locatie van belangrijke activa (bijv. productielocaties) en de blootstelling aan milieurisico's (bijv. risico's in verband met temperatuur, wind, water of vaste massa), met een vereist niveau van detail voor een passende fysieke risicoanalyse, evenals de beschikbaarheid van verzekeringen;
- ii. de huidige en, indien beschikbaar, beoogde emissies van broeikasgassen van groep 1, 2 en 3 in absolute waarden en, waar relevant, in intensiteitswaarden;
- iii. de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen, hetzij met betrekking tot economische inputfactoren of op inkomstenbasis;
- iv. de vraag naar en/of het verbruik van energie en water, hetzij met betrekking tot economische inputfactoren of op inkomstenbasis;
- v. de mate van energie-efficiëntie bij blootstellingen aan vastgoed en de schuldaflodingscapaciteit van de tegenpartij;
- vi. de huidige en verwachte financiële gevolgen van de risico's en kansen op milieugebied op de financiële positie, financiële prestaties en kasstromen van de tegenpartij;
- vii. de strategische plannen voor de transitie, met inbegrip van het transitieplan voor het tegengaan van klimaatverandering, openbaar gemaakt overeenkomstig artikel 19 bis of artikel 29 bis van Richtlijn (EU) 2022/2464, indien beschikbaar;

b. Voor sociale en governancerisico's:

- i. afstemming op de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen, de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten en de Verklaring inzake de fundamentele beginselen en rechten op het werk van de Internationale Arbeidsorganisatie;
- ii. de negatieve materiële gevolgen voor eigen werknemers, werknemers in de waardeketen, getroffen gemeenschappen en consumenten/eindgebruikers, met inbegrip van informatie over zorgvuldigheidsinspanningen of -processen om dergelijke gevolgen te voorkomen en te herstellen.

29. Voor blootstellingen met betrekking tot andere soorten tegenpartijen dan grote ondernemingen dienen instellingen:
- a. de datapunten te bepalen die nodig zijn voor het detecteren, meten en beheren van ESG-risico's, waarbij de in paragraaf 28 verstrekte lijst bij die beoordeling in aanmerking dient te worden genomen;
  - b. waar dit nodig is om lacunes in de gegevens op te vullen, gebruik te maken van deskundig oordeel, kwalitatieve gegevens, beoordelingen op portefeuilleniveau en benaderingen in overeenstemming met paragraaf 27.

***4.2.3. Belangrijkste kenmerken van referentiemethoden voor het detecteren en meten van ESG-risico's***

30. De interne procedures van instellingen dienen te voorzien in een combinatie van risicobeoordelingsmethoden, waaronder methoden op basis van blootstelling, sector, portefeuille of scenario, zoals beschreven in de paragrafen 31 tot en met 42. De combinatie van methoden dient zodanig te worden opgezet dat instellingen de ESG-risico's voor alle betrokken tijdsperioden op samenhangende wijze kunnen beoordelen. In het bijzonder dienen instellingen ten minste op blootstelling gebaseerde methoden te gebruiken om een beeld te krijgen van de invloed van ESG-risico's op het risicoprofiel en de winstgevendheid van hun tegenpartijen op korte termijn, dienen zij op sector, portefeuille of scenario gebaseerde methoden te gebruiken ter ondersteuning van het planningsproces voor de middellange termijn en de vaststelling van risicolimieten en risicobereidheid om de instelling naar haar strategische doelstellingen te leiden, en dienen zij met behulp van op scenario's gebaseerde methoden hun gevoeligheid voor ESG-risico's over verschillende tijdsspannen, waaronder de lange termijn, te beoordelen.

**a. Op blootstelling gebaseerde methoden**

31. Op het niveau van blootstellingen dienen instellingen, in overeenstemming met de bepalingen in de paragrafen 126 en 146 van de EBA-richtsnoeren inzake de initiëring en monitoring van leningen, te beschikken over interne procedures om de blootstelling van de activiteiten en belangrijke activa van hun tegenpartijen aan ESG-factoren te beoordelen, met name milieufactoren en het effect van klimaatverandering, evenals de geschiktheid van de risicobeperkende maatregelen. Daartoe dienen instellingen erop toe te zien dat ESG-factoren, in het bijzonder milieufactoren, naar behoren worden weerspiegeld in hun interne risicoclassificatieprocedures, in aanmerking worden genomen bij de algehele beoordeling van het risico op wanbetaling van een kredietnemer en, indien de materialiteit ervan dit rechtvaardigt, worden ingebed in de risico-indicatoren, de interne kredietscore- of ratingmodellen en de waardering van zekerheden.
32. Met betrekking tot de beoordeling van milieurisico's op blootstellingsniveau dienen de interne procedures van instellingen een reeks risicofactoren en criteria te omvatten die zowel

de fysieke als de transitierisicofactoren in aanmerking nemen. Voor grote instellingen omvat dit, indien van toepassing, ten minste het volgende:

- a) de mate van kwetsbaarheid voor milieurisico's, rekening houdend met de geografische locatie van de belangrijkste activa van de tegenpartij of de garant of van de fysieke zekerheden die de blootstellingen dekken, waarbij zowel naar de op de balans opgenomen blootstellingen als naar de niet op de balans opgenomen blootstellingen dient te worden gekeken;
  - b) de mate van kwetsbaarheid voor transitierisico's, rekening houdend met relevante technologische ontwikkelingen, de impact van geldende of toekomstige milieuregelgeving die van invloed is op de sector waarin de tegenpartij actief is, de huidige en eventuele beoogde broeikasgasemissies van de tegenpartij in absolute waarden en, indien relevant, in intensiteitswaarden, de impact van veranderende marktvoorkeuren en, in het geval van blootstelling in residentieel of commercieel vastgoed, het niveau van energie-efficiëntie in combinatie met de schuldaflossingscapaciteit van de tegenpartij;
  - c) de blootstelling van het bedrijfsmodel en/of de toeleveringsketen van de tegenpartij aan kritieke verstoringen als gevolg van milieufactoren, zoals de impact van biodiversiteitsverlies, waterstress of vervuiling;
  - d) de blootstelling van de tegenpartij aan risico's op gebied van reputatie of rechtszaken, rekening houdend met voltooide, lopende of dreigende rechtszaken in verband met milieukwesties;
  - e) de (geplande) looptijd of termijnstructuur van de blootstelling of het activum;
  - f) risicobeperkende factoren, zoals dekking van particuliere of publieke verzekeringen, bijvoorbeeld op basis van toepasselijke nationale regelingen voor rampen of soortgelijke kaders, en het vermogen van de tegenpartij om weerbaarheid tegen transitie- en fysieke risico's te waarborgen, onder meer door middel van toekomstgerichte transitieplanning.
33. Wanneer de gegevens die nodig zijn voor de beoordeling van bepaalde criteria nog niet beschikbaar zijn, zoals voor kleinere zakelijke tegenpartijen, dienen instellingen de stappen te volgen die worden beschreven in de paragrafen 26, 27 en 29.
34. Met betrekking tot de beoordeling van de blootstelling aan sociale en governancerisico's dienen instellingen zorgvuldigheidsprocedures te implementeren die zijn gericht op de beoordeling van de financiële gevolgen van sociale en governancefactoren en de kwetsbaarheid van het bedrijfsmodel van de tegenpartij voor deze factoren, waarin rekening wordt gehouden met de naleving door de zakelijke tegenpartij van de in paragraaf 28, punt b), onder i) vermelde sociale en governancenormen, de blootstelling van de tegenpartij aan

risico's op rechtszaken als gevolg van sociale of governancekwesties, alsmede met de toepasselijke wetgeving in het rechtsgebied waar de tegenpartij actief is.

**b. Methoden op basis van sector of portefeuille of voor afstemming van portefeuilles**

35. De interne procedures van instellingen dienen te voorzien in methoden die zijn gebaseerd op sectoren en portefeuilles, in het bijzonder heatmaps die de ESG-risico's van afzonderlijke economische (sub)sectoren uitlichten in een grafiek of op een schaalstelsel als bedoeld in de paragrafen 127 en 149 van de EBA-richtsnoeren inzake het initiëren en monitoren van leningen. De methoden van instellingen dienen zodanig te zijn dat zij op basis van bepalende factoren voor ESG-risico's hun portefeuilles in kaart kunnen brengen en eventuele concentraties in een of meer typen ESG-risico's kunnen detecteren.
36. Met betrekking tot niet-klimaatgerelateerde ESG-factoren dienen grote instellingen het volgende te ontwikkelen:
  - a) methoden voor het identificeren van sectoren die in hoge mate afhankelijk zijn van, of een significante impact hebben op, ecosysteemdiensten, evenals instrumenten om de financiële gevolgen te meten van de aantasting van de natuur en van de acties die zijn gericht op het beschermen, herstellen en/of verminderen van negatieve gevolgen voor de natuur;
  - b) benaderingen om de positieve of negatieve impact van hun portefeuilles op de verwezenlijking van de duurzameontwikkelingsdoelen van de VN te meten en potentiële gerelateerde financiële risico's te evalueren.
37. Met betrekking tot klimaatgerelateerde risico's dienen de interne procedures van instellingen te voorzien in het gebruik van ten minste één methode voor de afstemming van portefeuilles om op sectorale basis te beoordelen in hoeverre de portefeuilles van de instelling op klimaattrajecten en/of -benchmarkscenario's zijn afgestemd. Instellingen dienen ook te overwegen de afstemming te beoordelen op het niveau van tegenpartijen, bijvoorbeeld door de broeikasgasemissie-intensiteit van een bepaalde tegenpartij te vergelijken met een toepasselijke sectorale benchmark.
38. Voor de toepassing van paragraaf 37 dienen instellingen scenario's te gebruiken die wetenschappelijk onderbouwd zijn, relevant zijn voor de sectoren van economische activiteit en de geografische locatie van hun blootstellingen, actueel zijn en afkomstig zijn van nationale, EU- of internationale organisaties zoals nationale milieuagentschappen, het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek van de Europese Commissie, het Internationaal Energieagentschap, het netwerk voor vergroening van het financiële systeem en de internationale Werkgroep inzake klimaatverandering. Sectorale decarbonisatietrajecten dienen in overeenstemming te zijn met de toepasselijke beleidsdoelstelling, zoals de EU-doelstelling om in 2050 broeikasgasneutraliteit te bereiken en in 2030 de emissies te

verminderen met 55 % ten opzichte van het niveau van 1990, of een nationale doelstelling indien van toepassing.

39. Voor de toepassing van paragraaf 37 dienen instellingen de passende reikwijdte van de beoordelingen van de afstemming van hun portefeuilles en de mate van verfijning van de gebruikte methoden te bepalen op basis van de kenmerken van hun portefeuilles, de resultaten van hun materialiteitsanalyse en de omvang en complexiteit ervan. Grote instellingen waarvan effecten op een gereguleerde markt binnen de Unie worden verhandeld, dienen rekening te houden met de lijst van sectoren die is opgenomen in template 3 van bijlage I bij Uitvoeringsverordening (EU) 2022/2453 van de Commissie<sup>10</sup>. Kleine en niet-complexe instellingen en andere niet-grote instellingen kunnen representatieve steekproeven van blootstellingen in hun portefeuilles gebruiken om een beoordeling van de afstemming van portefeuilles uit te voeren.
40. Instellingen dienen hun methodologische keuzes te rechtvaardigen en te documenteren, met inbegrip van de keuze van scenario('s) en het basisjaar, de selectie van sectoren en, voor kleine en niet-complexe instellingen en andere niet-grote instellingen, het vaststellen van een representatieve steekproef van blootstellingen, evenals elke significante wijziging in de methode in de loop van de tijd. Wanneer de benodigde gegevens voor het meten van afstemming ontbreken, dienen instellingen de stappen te volgen die zijn beschreven in de paragrafen 26, 27 en 29.
41. Instellingen dienen de verkregen inzichten uit de methoden voor de afstemming van klimaatportefeuilles in aanmerking te nemen om:
  - a. de klimaatgerelateerde transitierisico's te beoordelen en te monitoren die voortvloeien uit een ontoereikende afstemming van tegenpartijen en/of portefeuilles op de regelgevingsdoelstellingen en trajecten van de EU, de lidstaat of het derde land in overeenstemming met toepasselijke klimaatdoelen, en de potentiële daaraan gerelateerde financiële risico's;
  - b. hun besluitvormingsproces te baseren op de formulering en implementatie van hun risicobereidheid, bedrijfsstrategie en transitieplanning, onder meer wat betreft de prioritering van contacten met bepaalde tegenpartijen.

---

<sup>10</sup> Uitvoeringsverordening (EU) 2022/2453 van de Commissie van 30 november 2022 tot wijziging van de in Uitvoeringsverordening (EU) 2021/637 vastgestelde technische uitvoeringsnormen wat betreft de openbaarmaking van ecologische, sociale en governance-risico's (PB L 324 van 19.12.2022, blz. 1).

c. Op scenario's gebaseerde methoden

42. Naast methoden op basis van blootstelling, sector of portefeuille of voor afstemming van portefeuilles dienen de interne procedures van instellingen te voorzien in het gebruik van analyses op scenariobasis om in verschillende scenario's hun veerkracht tegen ESG-risico's te testen, te beginnen met klimaatgerelateerde risico's<sup>11</sup>.

---

<sup>11</sup> Aan punt d) van de opdracht in artikel 87 bis, lid 5, van Richtlijn 2013/36/EU zal worden tegemoetgekomen door de ontwikkeling van aanvullende EBA-richtsnoeren inzake scenarioanalyse voor het testen van de veerkracht van instellingen ten aanzien van ecologische, sociale en governancefactoren.

## 5. Minimumnormen en referentiemethodiek voor het beheer en de monitoring van ESG-risico's

---

### 5.

#### 5.1 ESG-beginselen voor risicobeheer

43. Met het oog op de integratie van ESG-risico's in het instellingsbrede kader voor risicobeheer overeenkomstig paragraaf 152 van de EBA-richtsnoeren inzake interne governance, dienen instellingen rekening te houden met de rol van ESG-risico's als potentiële aanjagers van alle traditionele categorieën van financiële risico's, waaronder krediet-, markt-, operationele (met inbegrip van geschillen), reputatie-, liquiditeits-, bedrijfsmodel- en concentratierisico's.
44. Instellingen dienen ESG-risico's te integreren in hun reguliere risicobeheersystemen en -processen om de samenhang met hun algemene bedrijfs- en risicostrategieën te waarborgen, met inbegrip van de plannen overeenkomstig artikel 76, lid 2, van Richtlijn 2013/36/EU, zoals nader gespecificeerd in sectie 6. Instellingen dienen ervoor te zorgen dat zij een volledig geïntegreerde aanpak hanteren waarbij ESG-risico's naar behoren in kaart worden gebracht en in aanmerking worden genomen als onderdeel van risicobeheerstrategieën, -beleid en -limieten. Wanneer instellingen beschikken over specifieke regelingen voor ESG-risico's, dienen zij ervoor te zorgen dat deze tot uiting komen en in aanmerking worden genomen in het reguliere kader voor risicobeheer.
45. Instellingen dienen een solide en gedegen aanpak te ontwikkelen voor het beheren en beperken van ESG-risico's op de korte en middellange termijn en over een langere termijn van ten minste tien jaar, rekening houdend met de in paragraaf 19 beschreven beginselen.
46. Instellingen dienen te bepalen welke combinatie van instrumenten voor risicobeheer en -limitering het beste hieraan zou bijdragen, door een reeks instrumenten in overweging te nemen, waaronder:
  - a) samenwerking met tegenpartijen om beter inzicht te krijgen in het risicoprofiel van de tegenpartij en de samenhang met de risicobereidheid en de strategische doelstellingen van de instelling te waarborgen, in het bijzonder door:
    - i. het bepalen van de omvang van de tegenpartijen waarmee zij in gesprek gaan, rekening houdend met de uitkomsten van de materialiteitsanalyse en van het risicometingsproces;

- ii. het aangaan van een dialoog met deze tegenpartijen om hun weerbaarheid tegen ESG-risico's te beoordelen, rekening houdend met de sectorale wetgeving die van toepassing is op deze tegenpartijen en een eventueel transitieplan dat zij hebben ontwikkeld;
  - iii. indien relevant en mogelijk, het verstrekken van relevante informatie en advies aan cliënten over de beoordeling of beperking van ESG-risico's waaraan zij worden blootgesteld; en
  - iv. het overwegen van een reeks specifieke maatregelen voor de tegenpartij, zoals aanpassing van het productaanbod, overeenstemming over een plan en corrigerende maatregelen om de transitie-inspanningen en een verbeterde weerbaarheid van de tegenpartij te ondersteunen, of als laatste redmiddel beëindiging van de relatie wanneer voortzetting onverenigbaar wordt geacht met de planning en risicobereidheid van de instelling.
- b) het aanpassen van financiële voorwaarden (bijv. het opnemen van contractueel overeengekomen waarborgen en corrigerende maatregelen), voorwaarden (bijv. looptijd) en/of prijsbepaling, op basis van relevante criteria voor ESG-risico's en de risicostrategie en het interne kapitaalbeleid van de instelling;
  - c) het in aanmerking nemen van ESG-risico's bij het ontwikkelen van sectoraal beleid en bij het vaststellen van mondiale, regionale en sectorale risicolimieten, blootstellingslimieten en strategieën voor deleveraging;
  - d) diversificatie van krediet- en beleggingsportefeuilles op basis van relevante criteria voor ESG-risico's, bijvoorbeeld wat betreft economische sectoren of geografische gebieden;
  - e) andere risicobeheersinstrumenten die passend worden geacht in lijn met de risicobereidheid van de instelling, zoals een mogelijke herverdeling van financiering tussen en binnen sectoren naar blootstellingen die beter bestand zijn tegen ESG-risico's.

## 5.2 Strategieën en bedrijfsmodellen

47. Bij het ontwikkelen en implementeren van hun algehele bedrijfs- en risicostrategieën dienen instellingen rekening te houden met ESG-risico's door hierin ten minste het volgende op te nemen:
- a) inzicht in en beoordeling van het ondernemingsklimaat waarin zij opereren en hoe zij op de korte, middellange en lange termijn worden blootgesteld aan structurele veranderingen in de economie, het financiële systeem en het concurrentielandschap als gevolg van ESG-factoren;

- b) inzicht in en beoordeling van de wijze waarop ESG-risico's, met name milieurisicofactoren zoals transitierisico's en fysieke risico's, op korte, middellange en lange termijn een negatief effect kunnen hebben op de levensvatbaarheid van hun bedrijfsmodel en de duurzaamheid van hun bedrijfsstrategie, waaronder winstgevendheid en inkomstenbronnen;
  - c) overwegingen over hoe deze ESG-risico's, met name milieurisicofactoren zoals transitierisico's en fysieke risico's, van invloed kunnen zijn op hun vermogen om hun strategische doelstellingen te verwezenlijken en binnen hun risicobereidheid blijven;
  - d) het opstellen, uitvoeren en monitoren van plannen en doelen als uiteengezet in sectie 6.
48. Voor de toepassing van paragraaf 47 en om voldoende onderbouwde strategieën te waarborgen, dienen instellingen rekening te houden met de verkregen inzichten uit een combinatie van toekomstgerichte risicobeoordelingsmethoden, waaronder:
- a) methoden voor de afstemming van portefeuilles, zoals beschreven in sectie 4.2;
  - b) analyses van scenario's van milieurisico's, rekening houdend met de (potentiële) zakelijke omgeving(en) waarin deze mogelijk optreden op korte, middellange en lange termijn, waaronder een periode van ten minste tien jaar;
  - c) door de instelling uitgevoerde klimaat- of milieustresstests.
49. Instellingen dienen een goed inzicht hebben in hun bedrijfsmodel, strategische doelstellingen en risicostrategie vanuit het oogpunt van ESG-risico's en dienen ervoor te zorgen dat hun governance, transitieplanningsproces en kader voor risicobeheer, met inbegrip van de risicobereidheid, toereikend zijn om deze te implementeren.

### 5.3 Risicobereidheid

50. Instellingen dienen erop toe te zien dat hun risicobereidheid een duidelijke definitie en aanpak bevat van de ESG-risico's die deel uitmaken van hun risico-inventarisatie naar aanleiding van de materialiteitsanalyse. In de risicobereidheid dient te worden aangegeven in welke mate en welke soorten ESG-risico's instellingen bereid zijn in hun portefeuille aan te gaan, waaronder ten aanzien van de concentratie- en diversificatiedoelstellingen van de portefeuille. De integratie van ESG-risico's in de risicobereidheid dient in overeenstemming te zijn met de strategische doelstellingen en verbintenissen van de instelling en met de in sectie 6 genoemde plannen en streefcijfers.
51. De risicobereidheid dient te worden geïmplementeerd met ondersteuning van ESG-gerelateerde KRI's, door bijvoorbeeld mogelijke limieten, drempels of uitsluitingen op te nemen. Voor de vaststelling van relevante en passende risico-indicatoren dienen instellingen de resultaten van hun materialiteitsanalyse en de specifieke kenmerken van hun

bedrijfsmodel in aanmerking te nemen, rekening houdend met relevante bedrijfsonderdelen, activiteiten, producten en blootstellingen aan economische sectoren en geografische gebieden, waaronder het rechtsgebied en een meer gedetailleerd geografische gebied. Bij het bepalen van de selectie van KRI's die zij willen gebruiken in hun kader voor risicobereidheid dienen instellingen de in sectie 5.7 genoemde maatstaven in aanmerking te nemen.

52. Instellingen dienen erop toe te zien dat alle betrokken groepsentiteiten en bedrijfsonderdelen en -eenheden die risico dragen, de risicobereidheid van de instelling wat betreft ESG-risico's naar behoren begrijpen en uitvoeren. Met name in grote instellingen dienen op verschillende niveaus binnen de instelling risicolimieten te worden vastgesteld, waarbij samenhang met de algehele risicobereidheid dient te worden gewaarborgd, en dienen de overwegingen bij ESG-risico's met betrekking tot de producten of financiële instrumenten die door de instelling worden uitgegeven, geïnitieerd of aangehouden, de klantsegmenten, het type zekerheid en de risicobeperkende instrumenten, te worden verankerd.
53. De risicobereidheid van de instelling en de bijbehorende KRI's dienen te worden onderworpen aan monitoring- en escalatieprocessen zoals beschreven in paragraaf 80.

## 5.4 Interne cultuur, capaciteiten en controles

54. Instellingen dienen doorlopend hun capaciteiten voor het detecteren, beoordelen, monitoren, beheren en beperken van ESG-risico's te ontwikkelen, naargelang het geval. Instellingen dienen er als onderdeel van hun opleidingsbeleid voor te zorgen dat het leidinggevend orgaan en het personeel voldoende zijn opgeleid om de implicaties van ESG-factoren en ESG-risico's te begrijpen, zodat zij op doelmatige wijze hun verantwoordelijkheden kunnen vervullen. Het beleid en de procedures inzake opleidingsactiviteiten dienen actueel te zijn en rekening te houden met de ontwikkelingen in wetenschap en regelgeving; bij de procedure voor leidinggevend dient rekening te worden gehouden met het feit dat kennis van ESG-factoren en ESG-risico's relevant is voor de beoordeling van de geschiktheid van leden van het leidinggevend orgaan en medewerkers met een sleutelfunctie, overeenkomstig de gemeenschappelijke EBA- en ESMA-richtsnoeren inzake geschiktheidsbeoordelingen<sup>12</sup>.
55. De solide en consistente risicocultuur die rekening houdt met ESG-risico's en binnen de instelling is geïmplementeerd in overeenstemming met titel IV van de EBA-richtsnoeren inzake interne governance<sup>13</sup>, dient duidelijke communicatie van het leidinggevend orgaan ("toon van de top") en passende maatregelen te omvatten om de kennis van ESG-factoren en ESG-risico's binnen de gehele instelling te bevorderen, evenals het bewustzijn van de strategische ESG-doelstellingen en -verbintenissen van de instelling.

<sup>12</sup> Gemeenschappelijke ESMA- en EBA-richtsnoeren voor het beoordelen van de geschiktheid van leden van het leidinggevend orgaan en medewerkers met een sleutelfunctie uit hoofde van Richtlijn 2013/36/EU en Richtlijn 2014/65/EU (EBA/GL/2021/06).

<sup>13</sup> Titel IV – Risicocultuur en gedragsregels

56. Voor de toepassing van titel V van de EBA-richtsnoeren inzake interne governance<sup>14</sup> dienen instellingen ESG-risico's op te nemen in hun kaders voor interne controle voor de drie verdedigingslijnes. Het kader voor interne controle dient een duidelijke definitie en toewijzing van verantwoordelijkheden voor ESG-risico's en rapportagelijnen te bevatten.
57. De eerste verdedigingslijn dient verantwoordelijk te zijn voor het uitvoeren van beoordelingen van ESG-risico's, met inachtneming van overwegingen op het gebied van materialiteit en evenredigheid, tijdens de acceptatie van de cliënt, de kredietaanvraag, de kredietbeoordeling en, indien van toepassing, de investeringsprocessen, en tijdens de voortdurende monitoring van en betrokkenheid bij bestaande cliënten. Medewerkers in de eerste verdedigingslijn dienen over voldoende inzicht en kennis te beschikken om potentiële ESG-risico's te kunnen detecteren.
58. Als onderdeel van de activiteiten van de tweede verdedigingslijn:
- a) dient de risicobeheerfunctie onafhankelijk van de eerste verdedigingslijn verantwoordelijk te zijn voor de uitvoering van de ESG-risicobeoordeling en -monitoring, onder meer door erop toe te zien dat de risicolimieten in acht worden genomen en door de eerste beoordeling door de voor de zakelijke relatie verantwoordelijke medewerkers ter discussie te stellen en waar nodig aan te vechten;
  - b) dient de nalevingsfunctie toe te zien op de wijze waarop de eerste verdedigingslijn de naleving van toepasselijke wettelijke vereisten en intern beleid inzake ESG-risico's waarborgt, en dient deze het leidinggevend orgaan en andere relevante personeelsleden te adviseren over de te nemen maatregelen om die naleving te waarborgen. Daarnaast dient deze, met betrekking tot de duurzaamheidsclaims en/of verbintenissen van de instelling, advies te verstrekken over de reputatie- en gedragsrisico's die verbonden zijn aan de uitvoering of niet-uitvoering van dergelijke claims en/of verbintenissen;
  - c) de nalevingsfunctie en de risicobeheerfunctie dienen te worden geraadpleegd bij de goedkeuring van nieuwe producten met ESG-kenmerken of bij significante wijzigingen in bestaande producten teneinde hierbij ESG-aspecten te integreren.
59. Als derde verdedigingslijn dient de interne auditfunctie (IAF) een onafhankelijke beoordeling en objectieve zekerheid te bieden van de kwaliteit en effectiviteit van het algehele kader en de systemen voor interne controle van ESG-risico's, met inbegrip van de eerste en tweede verdedigingslijnen en het kader voor governance van ESG-risico's.

---

<sup>14</sup> Titel V – Kader en mechanismen voor interne controle

## 5.5 Intern beoordelingsproces van de kapitaaltoereikendheid en intern beoordelingsproces van de liquiditeitstoereikendheid

60. Instellingen dienen materiële ESG-risico's en de effecten daarvan op financiële risicocategorieën in hun ICAAP op te nemen om de bedragen, soorten en verdeling van intern kapitaal die zij passend achten om de aard en het niveau van ESG-risico's te dekken, te beoordelen en doorlopend te handhaven, rekening houdend met de korte, middellange en lange termijn.
61. Wanneer instellingen langere termijnen in acht nemen voor de dekking van ESG-risico's, dienen deze termijnen te worden gebruikt als informatiebron om te waarborgen dat er voldoende inzicht is in de potentiële implicaties van ESG-risico's voor de kapitaalplanning binnen de reguliere ICAAP-termijnen. De termijnen die in aanmerking worden genomen voor de bepaling van toereikend intern kapitaal om ESG-risico's te dekken, dienen consistent te zijn met de termijnen die worden gebruikt als onderdeel van het totale ICAAP van de instellingen. Het ICAAP dient voldoende toekomstgericht te zijn en wanneer uit de beoordeling van een instelling blijkt dat risico's niet door kapitaal moeten worden gedekt, maar met andere instrumenten of acties moeten worden beperkt, dient dit te worden toegelicht.
62. Instellingen dienen gebruik te maken van de verkregen inzichten uit hun risicobeoordelingsmethoden, waaronder die waarnaar wordt verwezen in sectie 4.2, om de behoefte aan intern kapitaal voor blootstellingen of portefeuilles die als kwetsbaarder voor ESG-risico's worden beoordeeld, te bepalen en te meten, rekening houdend met de verschillende mate van beschikbaarheid en rijpheid van kwantificeringsmethoden voor milieurisico's in vergelijking met die voor sociale en governancerisico's.
63. Met betrekking tot milieurisico's dienen instellingen in hun ICAAP een vooruitblik te geven op hun kapitaaltoereikendheid in een ongunstig scenario dat specifieke elementen van milieurisico's omvat. Daarnaast dienen instellingen eventuele wijzigingen in het bedrijfsplan van de instelling of andere maatregelen die voortvloeien uit stresstesten en/of omgekeerde stresstesten op klimaat- of milieurisico's te specificeren, in overeenstemming met paragraaf 90 van de EBA-richtsnoeren voor stresstesten<sup>15</sup>.
64. Instellingen dienen materiële milieurisico's en hun gevolgen voor de liquiditeit op te nemen in hun interne beoordelingsproces van de liquiditeitstoereikendheid (ILAAP) over passende tijdshorizonten binnen het toepassingsgebied van de ILAAP-dekking.
65. Instellingen dienen in hun ICAAP- en ILAAP-kaders een beschrijving op te nemen van de risicobereidheid, drempels en limieten die zijn vastgesteld voor respectievelijk materiële ESG-risico's en materiële milieurisico's en de gevolgen daarvan voor hun solvabiliteit of liquiditeit, evenals van de procedure die wordt toegepast om deze drempels en limieten actueel te

<sup>15</sup> EBA-richtsnoeren inzake stresstesten van instellingen (EBA/GL/2018/04)

houden. Instellingen dienen voldoende contextuele informatie te verstrekken om inzicht te krijgen in hun analyse van de kapitaal- en liquiditeitsimplicaties van respectievelijk ESG- en milieurisico's, onder meer door duidelijkheid te verschaffen over de gebruikte methodieken en de onderliggende aannames.

66. Bij het integreren van ESG-risico's in hun ICAAP en milieurisico's in hun ILAAP dienen instellingen bij de complexiteit van de processen en de mate van verfijning van de door de instelling gebruikte methodieken rekening te houden met hun omvang en complexiteit en de resultaten van hun materialiteitsanalyse.

## 5.6 Gedraglijnen en procedures voor financiële risicocategorieën

67. Instellingen dienen inzicht te hebben in het huidige en potentiële toekomstige effect van ESG-risico's op hun blootstellingen aan kredietrisico, op de waardering van hun posities die onderhevig zijn aan marktrisico, met name met het oog op een prudente waardering, op hun liquiditeitsrisicoprofiel en buffers, op hun operationele risico's (waaronder risico's op geschillen) en op reputatierisico's en dienen deze te beheren, onder meer door middel van toekomstgerichte analyses.

### 5.6.1. Kredietrisico

68. Met het oog op de integratie van ESG-risico's in het beleid en de procedures voor kredietrisico's zoals uiteengezet in paragraaf 56 van de EBA-richtsnoeren inzake het initiëren en monitoren van leningen, dienen instellingen ervoor te zorgen dat hun sectoraal kredietbeleid, waarin de ESG-risico's tot uiting komen, onder de aandacht van alle medewerkers wordt gebracht en wordt omgezet in duidelijke initiëeringscriteria die beschikbaar zijn voor de medewerkers van de bedrijfsonderdelen en degenen die beslissen over kredieten. Ook dienen zij erop toe te zien dat de ESG-risico's worden geïntegreerd in het kader voor de monitoring van kredietrisico's.
69. Met betrekking tot milieurisico's dienen instellingen in hun beleid en procedures een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve aspecten op te nemen. Instellingen dienen op basis van hun materialiteitsanalyse en hun risicobereidheid kwantitatieve maatstaven voor kredietrisico's vast te stellen voor de belangrijkste cliëntsegmenten, soorten zekerheden en instrumenten voor risicobeperking.

### 5.6.2. Marktrisico

70. Ten aanzien van het marktrisico dienen instellingen na te gaan op welke wijze ESG-risico's de waarde van de financiële instrumenten in hun portefeuille kunnen aantasten, het potentiële risico op verliezen op hun portefeuille en de toegenomen volatiliteit in de waarde van hun portefeuille te beoordelen en doeltreffende procedures vast te stellen om de daaraan verbonden gevolgen te beheersen of te beperken als onderdeel van hun kader voor het beheer van marktrisico's, met inbegrip van, waar nodig, het beoordelen van de

risicobereidheid in de handelsportefeuille en het vaststellen van interne limieten voor posities of blootstellingen van cliënten.

#### ***5.6.3. Liquiditeits- en financieringsrisico***

71. Ten aanzien van het liquiditeits- en financieringsrisico dienen instellingen ten minste na te gaan hoe ESG-risico's van invloed kunnen zijn op de netto uitgaande kasstromen (bijv. hogere kredietopname in kredietlijnen) of de waarde van de activa die hun liquiditeitsbuffers vormen, en, in voorkomend geval, deze effecten op te nemen bij de ijking van hun liquiditeitsbuffers of in het kader voor beheer van liquiditeitsrisico's.
72. Daarnaast dienen instellingen met betrekking tot milieurisico's na te gaan hoe deze risico's de beschikbaarheid en/of stabiliteit van hun financieringsbronnen kunnen beïnvloeden en dienen zij hiermee rekening te houden bij hun beheer van het financieringsrisico. Instellingen dienen hierbij verschillende tijdshorizonten en zowel normale als ongunstige omstandigheden in aanmerking te nemen, waarbij onder meer rekening dient te worden gehouden met de potentiële effecten van milieurisico's op reputatierisico's, een situatie van belemmerde of duurdere toegang tot marktfinanciering en/of versnelde opnamen van deposito's.

#### ***5.6.4. Operationele risico's en reputatierisico's***

73. Ten aanzien van operationele risico's dienen instellingen na te gaan hoe ESG-risico's van invloed kunnen zijn op de verschillende soorten regulerende operationele risicogebeurtenissen als bedoeld in artikel 324 van Verordening (EU) nr. 575/2013 en op hun vermogen om kritieke bedrijfsactiviteiten te blijven verrichten, en dienen zij materiële ESG-risico's op te nemen in hun kader voor het beheer van operationele risico's.
74. Met betrekking tot milieurisico's dienen instellingen:
  - a) verliezen in verband met milieurisico's vast te stellen en aan te geven in hun registers van operationele verliezen, in overeenstemming met de risicotaxonomie en methodologie voor de classificatie van de verliesgebeurtenissen die zijn vastgesteld in de door de Commissie overeenkomstig artikel 317, lid 9, van Verordening (EU) nr. 575/2013 vastgestelde technische reguleringsnormen;
  - b) procedures te ontwikkelen om de waarschijnlijkheid en de impact van risico's op geschillen over milieukwesties te beoordelen en te beheren;
  - c) gebruik te maken van scenarioanalyse om te bepalen hoe fysieke risicofactoren hun bedrijfscontinuïteit kunnen beïnvloeden; en
  - d) rekening te houden met materiële milieurisico's bij het ontwikkelen van bedrijfscontinuïteitsplannen.

75. Ten aanzien van reputatierisico's dienen instellingen rekening te houden met de impact van ESG-risico's op hun reputatie en deze te beheersen, onder meer door na te gaan welke potentiële risico's in verband met kredietverlening aan en beleggingen in bedrijven gevoelig kunnen zijn voor ESG-gerelateerde controverses, zoals schendingen van sociale of mensenrechten. Instellingen dienen, indien van toepassing, ook rekening te houden met de reputatierisico's die gepaard gaan met het niet nakomen van hun duurzaamheidsbeloften of transitieplannen, of met het (waargenomen) gebrek aan geloofwaardigheid van dergelijke beloften en plannen.
76. Als onderdeel van het beheer van risico's die verband houden met gedragingen, geschillen en reputatie dienen instellingen over deugdelijke processen te beschikken om risico's van greenwashing of vermeende greenwashing-praktijken te detecteren, te voorkomen en te beheren, met inachtneming van de beginselen op hoog niveau van de Europese toezichthoudende autoriteiten zoals uiteengezet in sectie 2.1 van het eindverslag van de EBA over monitoring van en toezicht op greenwashing<sup>16</sup>. Hiertoe dienen instellingen alle noodzakelijke stappen te ondernemen om ervoor te zorgen dat de communicatie over duurzaamheid eerlijk, duidelijk en niet misleidend is en dat duurzaamheidsclaims accuraat, onderbouwd en actueel zijn, een eerlijke voorstelling bieden van het algehele profiel van de instelling of het profiel van het product en op een begrijpelijke manier worden gepresenteerd. Dit dient zowel op het niveau van de instelling te gebeuren (bijv. met betrekking tot duurzaamheidsverplichtingen, inclusief toekomstgerichte doelen) als op het niveau van het product of de activiteit (bijv. met betrekking tot producten en activiteiten die als duurzaam op de markt worden gebracht), onder andere door wettelijke ontwikkelingen, marktpraktijken en controverses rond vermeende greenwashing-praktijken te volgen.

#### **5.6.5. Concentratierisico**

77. Met betrekking tot het concentratierisico dienen instellingen de risico's na te gaan en te beheren die voortvloeien uit concentraties van blootstellingen of zekerheden bij een enkele tegenpartij, onderling afhankelijke tegenpartijen of in bepaalde bedrijfstakken, economische sectoren of geografische regio's die een hogere mate van kwetsbaarheid voor ESG-risico's kunnen vertegenwoordigen. Voor de vaststelling van ESG-gerelateerde concentratierisico's dienen instellingen te kijken naar de omvang en/of het aandeel van hun blootstellingen waarop ESG-risico's van invloed kunnen zijn, in verhouding tot de totale blootstellingen en als percentage van het tier 1-kapitaal. Instellingen dienen rekening te houden met verschillende ESG-factoren, waaronder broeikasgasemissies, sectorale kenmerken, kwetsbaarheid van geografische gebieden voor fysieke risico's en sociale of bestuurlijke tekortkomingen of controverses die zijn vastgesteld in rechtsgebieden waar blootstellingen of zekerheden zijn gelegen, alsook met de beschikbaarheid van risicobeperkende factoren. Instellingen dienen te beoordelen of en hoe het ESG-gerelateerde concentratierisico de eerdere financiële kwetsbaarheid van blootstellingen verergert.

---

<sup>16</sup> EBA Final report on greenwashing monitoring and supervision (EBA/REP/2024/09)

## 5.7 Toezicht

78. Instellingen dienen ESG-risico's te monitoren door middel van effectieve interne rapportagekaders die passende informatie en geaggregeerde gegevens overbrengen aan het hogere management en het leidinggevend orgaan, bijvoorbeeld door ESG-risico's te integreren in reguliere risicorapportages of in de vorm van dashboards met meetgegevens die een effectief toezicht ondersteunen.
79. Instellingen dienen ESG-risico's voortdurend te monitoren en ervoor te zorgen dat zij een instellingsbreed beeld behouden dat afdoende de aard, omvang en complexiteit van hun activiteiten bestrijkt, alsmede, voor de belangrijkste portefeuilles die zijn vastgesteld op basis van de materialiteitsanalyse, een beeld van de kwetsbaarheid van hun portefeuilles voor ESG-risico's. Verder dienen instellingen een gedetailleerde en frequente monitoring uit te voeren bij tegenpartijen, blootstellingen en portefeuilles die als materieel blootgesteld aan ESG-risico's worden beoordeeld, onder andere door aandachtspunten voor ESG-risico's op te nemen in het monitoringproces van kredietrisico's van particuliere tegenpartijen en in regelmatige kredietbeoordelingen voor middelgrote en grote tegenpartijen en/of door de frequentie en de mate van detail van deze beoordelingen vanwege ESG-risico's te verhogen.
80. Instellingen dienen indicatoren en drempels voor vroegtijdige waarschuwing vast te stellen en te beschikken over procedures om waarschuwingen, afwijkingen en schendingen te escaleren en corrigerende en/of mitigerende maatregelen te nemen in het geval dat limieten worden overschreden, onder andere door aanpassingen aan de bedrijfsstrategie en de instrumenten voor risicobeheer.
81. Instellingen dienen een reeks retrospectieve en toekomstgerichte ESG-risicomaatstaven en -indicatoren te monitoren. Grote instellingen dienen ten minste de volgende indicatoren te monitoren:
  - a) Het bedrag en aandeel van blootstellingen aan en inkomsten (rente, vergoedingen en provisies) uit zakelijke relaties met tegenpartijen die actief zijn in sectoren die in hoge mate bijdragen aan klimaatverandering overeenkomstig overweging 6 van Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1818 van de Commissie, te weten de sectoren die zijn opgenomen in de secties A tot en met H en sectie L van bijlage I bij Verordening (EG) nr. 1893/2006.

Instellingen dienen een zo gedetailleerd mogelijke sectorale differentiatie te hanteren. Met name dient de mate van detail instellingen in staat te stellen het bedrag en het aandeel van blootstellingen aan en inkomsten uit relaties met specifieke tegenpartijen te monitoren, zoals entiteiten uit de sector fossiele brandstoffen en/of ondernemingen die zijn uitgesloten van op de Overeenkomst van Parijs afgestemde EU-benchmarks<sup>17</sup>.

<sup>17</sup> Overeenkomstig artikel 12, lid 1, punten d) tot en met g), en artikel 12, lid 2, van de Klimaatbenchmark-verordening.

- b) De maatstaven voor de afstemming van portefeuilles die op sectoraal niveau laten zien in hoeverre de door cliënten beheerde blootstellingen en productiecapaciteiten al dan niet zijn afgestemd of naar verwachting zullen worden afgestemd op een traject dat in overeenstemming is met de toepasselijke wet- en regelgeving op klimaatgebied, zoals het bereiken van klimaatneutrale broeikasgasemissies tegen 2050, op basis van afstemmingsmaatstaven die relevant zijn voor de geselecteerde sectoren en met gebruikmaking van de in sectie 4.2.3, punt b), beschreven methoden.

Instellingen dienen deze indicatoren aan te vullen met informatie over de beoordeling van potentiële financiële risico's als gevolg van ontoereikende afstemming.

- c) De gefinancierde broeikasgasemissies met een uitsplitsing naar groep 1, 2 of 3 in absolute waarden en, in voorkomend geval, relatieve intensiteit ten opzichte van productie-eenheden of inkomsten, uitgesplitst naar sector aan de hand van een zo gedetailleerd mogelijke sectorale differentiatie die ten minste voor bepaalde sectoren is vastgesteld op basis van de materialiteitsanalyse.

Instellingen dienen deze maatstaven aan te vullen met kwalitatieve of kwantitatieve informatie en criteria die de interpretatie van de ontwikkeling ervan in de loop van de tijd ondersteunen, waaronder bijvoorbeeld een tijdelijke verhoging als gevolg van de verstrekking van transitiefinanciering aan broeikasgasintensieve tegenpartijen, en de onderliggende oorzaken van de veranderingen in emissies identificeren.

Voorbeelden van methodieken of databanken die instellingen kunnen ondersteunen bij het berekenen van deze maatstaven, zijn onder meer de Global GHG Accounting and Reporting Standard for the Financial Industry, ontwikkeld door het Partnership for Carbon Accounting Financials, en het Carbon Disclosure Project.

- d) De mate van vooruitgang die is geboekt bij de uitvoering van essentiële financieringsstrategieën die door de instelling zijn vastgesteld om haar veerkracht ten aanzien van ESG-risico's en haar paraatheid voor de transitie naar een duurzamere economie te waarborgen, bijvoorbeeld door financiële stromen naar financiële activa of tegenpartijen te monitoren die een gemeenschappelijke reeks kenmerken delen die relevant zijn voor de streefdoelen of risicobereidheid van de instelling met betrekking tot ESG-risico's.
- e) De maatstaven voor de betrokkenheid bij cliënten met informatie over:
- i. het percentage tegenpartijen waarbij een beoordeling van de ESG-risico's is uitgevoerd, ook met betrekking tot hun transitiestrategieën en, indien beschikbaar, transitieplannen en de samenhang daarvan met de doelstellingen van de instelling, met vermelding van de reikwijdte van de

- geselecteerde sectoren, producten en bedrijfsonderdelen die onder deze beoordelingen vallen;
- ii. de resultaten en uitkomsten van een dergelijke betrokkenheid, zoals de positieve (of een subclassificatie binnen die categorie) of negatieve (of een subclassificatie binnen die categorie) beoordeling van het aanpassingsvermogen en de veerkracht van deze tegenpartijen met betrekking tot de transitie naar een duurzame economie, de voortgang van de afstemming op de streefdoelen en doelstellingen van de instelling en de vervolgacties die door de instelling zijn ondernomen.
- f) Een uitsplitsing van door vastgoed gedekte portefeuilles volgens het niveau van energie-efficiëntie van de zekerheid.
  - g) De verhouding tussen de financiering van koolstofarme energievoorzieningstechnologieën en de financiering van energievoorzieningstechnologieën op basis van fossiele brandstoffen.
  - h) Het percentage duurzame blootstellingen in het kader van milieu ter financiering van activiteiten die bijdragen aan de milieudoelstelling om klimaatverandering te beperken als bedoeld in artikel 9, punt a), van Verordening (EU) 2020/852<sup>18</sup> of deze mogelijk maken, in verhouding tot de broeikasgasintensieve blootstellingen.
  - i) De mate van fysieke risico's waaraan de instelling is blootgesteld, en het effect ervan op de financiële risico's, door verschillende scenario's en alle gevaren die relevant zijn voor de activiteiten van de instelling na te gaan en deze aan te vullen met informatie over de voortgang die is geboekt bij de implementatie van risicobeperkende maatregelen.
  - j) De metingen van concentratierisico in verband met fysieke risicofactoren (bv. meting van blootstellingen en/of zekerheden in gebieden met een hoog risico op overstromingen, waterstress of bosbranden) en transitierisicofactoren (bv. blootstellingen aan sectoren met een verhoogd transitierisico) aan de hand van een voldoende gedetailleerde geografische opsplitsing van blootstellingen.
  - k) Het bedrag aan historische verliezen in verband met ESG-risico's en, op basis van methoden met verschillende soorten scenario's, toekomstgerichte ramingen(en) van risico lopende blootstellingen en potentiële toekomstige financiële verliezen in verband met ESG-risico's.
  - l) Een meting van ESG-gerelateerde reputatierisico's waarbij wordt gevolgd op welke wijze regelgeving, berichtgeving, verbintenissen of publieke controverses over

<sup>18</sup> Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2020 betreffende de totstandbrenging van een kader ter bevordering van duurzame beleggingen en tot wijziging van Verordening (EU) 2019/2088 (PB L 198 van 22.2020, blz. 13).

huidige en toekomstige zakelijke activiteiten direct of indirect een impact hebben op de instelling, door interacties met operationele risico's en risico's op het gebied van strategie en bedrijfsmodellen in aanmerking te nemen, zoals het verlies van zakelijke kansen of strategische samenwerkingsverbanden.

- m) Eventuele ESG-gerelateerde rechtsvorderingen waarbij de instelling betrokken is geweest, is of kan worden, op basis van beschikbare informatie.
  - n) De status van capaciteitsopbouw op het gebied van ESG-risico's, zoals het percentage personeelsleden dat een specifieke opleiding heeft gevolgd.
  - o) Maatstaven met betrekking tot niet-klimaatgerelateerde factoren zoals afhankelijkheden op portefeuilleniveau en gevolgen voor ecosysteemdiensten, of blootstellingen aan tegenpartijen met materiële afhankelijkheden of negatieve gevolgen voor de biodiversiteit, rekening houdend met informatie over de sector en de geografische locatie.
  - p) Voortgang ten opzichte van alle streefcijfers die de instelling heeft vastgesteld met betrekking tot ESG-risico's en ESG-doelstellingen, waaronder als onderdeel van het plan van de instelling zoals bedoeld in sectie 6 of als onderdeel van andere duurzaamheidsverplichtingen die de instelling is aangegaan.
82. Kleine en niet-complexe instellingen en andere niet-grote instellingen dienen een reeks indicatoren te monitoren die zijn opgenomen in paragraaf 81 en zijn geselecteerd op basis van de resultaten van de materialiteitsanalyse, en dienen stappen te ondernemen om de lijst van gemonitorde indicatoren mettertijd uit te breiden.
83. Met betrekking tot de monitoringsmaatstaven en -indicatoren dienen instellingen te beschikken over duidelijke en goed gedocumenteerde methodieken. Wanneer de benodigde gegevens voor het berekenen van maatstaven ontbreken, dienen instellingen de stappen te volgen die zijn beschreven in de paragrafen 26, 27 en 29.

## 6. Plannen overeenkomstig artikel 76, lid 2, van Richtlijn 2013/36/EU

---

### 6.

#### 6.1 Overkoepelende beginselen

84. De overeenkomstig artikel 76, lid 2, van Richtlijn 2013/36/EU ontwikkelde plannen zijn een product van het in sectie 6.3 beschreven transitieplanningsproces en dienen gebaseerd te zijn op een toekomstgerichte analyse van het ondernemingsklimaat en een alomvattend strategisch planningsproces binnen instellingen. De plannen dienen een overzicht te bieden van de strategische acties en risicobeheersinstrumenten die instellingen hebben ingezet om aan te tonen hoe zij hun robuustheid ten aanzien van ESG-risico's en hun gereedheid voor de transitie naar een op klimaat- en milieugebied veerkrachtige en duurzamere economie waarborgen.
85. Instellingen dienen erop toe te zien dat hun plannen betrekking hebben op toekomstgerichte aspecten van het beheer van ESG-risico's en tegelijkertijd in overeenstemming zijn met andere toepasselijke vereisten, waaronder die met betrekking tot passende zorgvuldigheid, duurzaamheidsrapportage en strategische acties om de verenigbaarheid van bedrijfsmodellen met de transitie naar een duurzame economie te waarborgen. In het bijzonder dienen de plannen doelstellingen, maatregelen en streefcijfers voor het bedrijfsmodel en de strategie van de instelling te bevatten die in overeenstemming zijn met de plannen die, voor zover van toepassing, overeenkomstig artikel 19 bis, of artikel 29 bis, van Richtlijn 2013/34/EU openbaar worden gemaakt, en met ESG-gerelateerde doelstellingen of verbintenissen waaraan instellingen krachtens de wet- of regelgeving moeten voldoen of die zij vrijwillig hebben vastgesteld. Wanneer instellingen overeenkomstig artikel 19 bis, lid 2, punt a), onder iii), of artikel 29 bis, lid 2, punt a), onder iii), van Richtlijn 2013/34/EU plannen openbaar maken, dienen te overwegen om als eerste stap de reeds beschikbare relevante informatie opnieuw te gebruiken.
86. Instellingen dienen erop toe te zien dat hun plannen en streefdoelen goed geïntegreerd zijn in hun bedrijfsstrategieën en dat deze afgestemd zijn op en in overeenstemming zijn met hun risico- en financieringsstrategieën, de risicobereidheid, het ICAAP en het kader voor risicobeheer, zoals beschreven in sectie 5. De governanceregelingen, het transitieplanningsproces en de mate van verfijndheid van de doelstellingen, streefcijfers en maatstaven van de plannen dienen dermate uitgebreid te zijn dat hierin de aard, omvang en complexiteit van de activiteiten van instellingen en hun materialiteitsanalyse van ESG-risico's worden weerspiegeld.

87. Met het oog op de verplichting van instellingen om erop toe te zien dat de met hun plannen verband houdende regelingen, processen en mechanismen samenhangend en goed geïntegreerd zijn, ook in hun buiten de Unie gevestigde dochterondernemingen, en de verplichting van die dochterondernemingen om gegevens en informatie te kunnen verstrekken die relevant zijn voor het toezicht op geconsolideerde plannen overeenkomstig artikel 109, lid 2, van Richtlijn 2013/36/EU, dienen moederinstellingen bij het opstellen en uitvoeren van het geconsolideerde plan rekening te houden met ESG-risico's waaraan buiten de Unie gevestigde dochterondernemingen materieel zijn blootgesteld, met inachtneming van de toepasselijke lokale wetgeving en de doelstellingen van de ESG-regelgeving, en dienen zij in staat te zijn een goed onderbouwde geconsolideerde aanpak aan te tonen.

## 6.2 Governance

### *6.2.1. Taken en verantwoordelijkheden*

88. Instellingen dienen duidelijk verantwoordelijkheden vast te stellen en toe te wijzen voor het opstellen, valideren, uitvoeren en monitoren van de plannen. Bij het toewijzen van taken en verantwoordelijkheden op het juiste senioriteitsniveau dienen instellingen rekening te houden met de verwevenheid met en invloed op andere processen die het transitieplanningsproces dient te hebben, zoals de bredere bedrijfsstrategie en risicobereidheid.
89. Het leidinggevend orgaan dient verantwoordelijk te zijn voor de goedkeuring van de plannen en dient toe te zien op de uitvoering ervan, onder meer door regelmatig op de hoogte te worden gehouden van relevante ontwikkelingen en de geboekte vooruitgang met betrekking tot de streefdoelen van de instelling en door besluiten te nemen over corrigerende maatregelen in geval van significante afwijkingen.
90. Met het oog op de integratie van ESG-risico's binnen de drie verdedigingslinies in lijn met sectie 5.4:
- a) de eerste verdedigingslinie dient verantwoordelijk te zijn voor het aangaan van een dialoog met tegenpartijen over hun eigen transitiestrategieën en voor het beoordelen van de samenhang met de doelstellingen en risicobereidheid van de instelling, op basis van een duidelijk betrokkenheidsbeleid als bedoeld in paragraaf 109, punt e), onder i). Daartoe dienen instellingen ervoor te zorgen dat het betrokken personeel over voldoende deskundigheid en capaciteiten beschikt om te beoordelen in hoeverre de transitiestrategieën van tegenpartijen, met inbegrip van hun transitieplannen, indien beschikbaar, hun veerkracht ten aanzien van ESG-risico's zullen vergroten en in overeenstemming zullen zijn met de streefdoelen van de instelling;
  - b) de risicobeheerfunctie dient ervoor te zorgen dat de risicolimieten die zijn vastgesteld in de risicobereidheidsverklaring als onderdeel van het kader voor risicobeheer, in

overeenstemming zijn met alle aspecten van het plan van de instelling, met inbegrip van het sectorale beleid;

- c) de IAF dient het plan van de instelling te toetsen als onderdeel van het kader voor risicobeheer en te beoordelen of het voldoet aan de wettelijke en regelgevingsvereisten en of het in overeenstemming is met de risicostrategie en risicobereidheid van de instelling met betrekking tot ESG-risico's. Daartoe dient de IAF na te gaan of de instelling op basis van het plan in staat is veranderingen in haar risicoprofiel op te sporen en aan te pakken, hoe de instelling omgaat met afwijkingen van haar streefdoelen en of de onderliggende aannames, methoden en criteria op integere wijze zijn geselecteerd en gebruikt.

#### **6.2.2. Interne processen en capaciteit**

- 91. Instellingen dienen te zorgen voor zinvolle en regelmatige interactie en uitwisselingen op alle niveaus van de organisatie om ervoor te zorgen dat inzichten en feedback van interne belanghebbenden kunnen worden meegenomen in het proces van het formuleren, uitvoeren en herzien van de plannen. Daartoe dienen instellingen ten minste de eenheden, afdelingen en functies die verantwoordelijk zijn voor strategische planning, risicobeheer, informatievervalsing over duurzaamheid, juridische diensten en naleving te betrekken bij de uitwerking van de plannen, en na te gaan welke eenheden, afdelingen en functies verder dienen te worden betrokken.
- 92. Overeenkomstig sectie 5.4 dienen instellingen ervoor te zorgen dat zij over voldoende capaciteit, deskundigheid en middelen beschikken om hun transitieplanningsproces te ontwikkelen en uit te voeren, regelmatig de robuustheid van hun plannen te beoordelen en de uitvoering ervan te monitoren. Instellingen dienen bestaande hiaten in vaardigheden en deskundigheid in kaart te brengen en waar nodig corrigerende maatregelen te nemen.

#### **6.2.3. Gegevensbeheer**

- 93. Instellingen dienen te beschikken over deugdelijke governanceprocessen voor het verzamelen, valideren en aggregeren van de gegevens die nodig zijn om hun inspanningen op het gebied van transitieplanning te onderbouwen en de uitvoering ervan te monitoren, onder meer door gebruik te maken van beschikbare openbare informatie en transitieplannen van tegenpartijen zoals uiteengezet in sectie 4.2.2.

## **6.3 Overgangsplanung**

#### **6.3.1. Scenario's en trajecten**

- 94. Instellingen dienen inzicht te hebben in hun gevoeligheid voor ESG-risico's, in het bijzonder transitie- en fysieke risico's op milieugebied, in verschillende scenario's, waaronder scenario's die een hogere mate van fysieke risico's of een wanordelijk verloopende transitie impliceren.

Instellingen dienen inzicht te hebben in de manier waarop verschillende scenario's hun inspanningen op het gebied van transitieplanning kunnen beïnvloeden.

95. Ten behoeve van het monitoren en aanpakken van de specifieke milieurisico's die kunnen voortvloeien uit het proces van aanpassing aan de klimaat- en milieuregelgevingsdoelstellingen van de rechtsgebieden waarin zij actief zijn, dienen instellingen de scenario's zorgvuldig te selecteren aan de hand van alle volgende stappen:
- a) beoordelen van de potentiële implicaties van de doelstellingen van de EU, de lidstaten en, in voorkomend geval, derde landen voor de transitieroutes, ten minste voor bepaalde sectoren die zijn vastgesteld op basis van de materialiteitsanalyse. Bij dit proces dienen instellingen rekening te houden met de waarschijnlijke trajecten die voortvloeien uit de Europese Green Deal, de EU-klimaatwet en de meest recente verslagen en maatregelen die door de Europese wetenschappelijke adviesraad inzake klimaatverandering zijn voorgeschreven;
  - b) overwegen van wetenschappelijk onderbouwde en actuele scenario's die afkomstig zijn van nationale, EU- of internationale organisaties als bedoeld in paragraaf 38;
  - c) rekening houden met vrijwillige of wettelijk voorgeschreven doelstellingen of verbintenissen van de instelling met betrekking tot het tegengaan van en het aanpassen aan klimaatverandering.
96. De geografische referentie en mate van detail, bijvoorbeeld qua regionale uitsplitsing, van de door instellingen gebruikte scenario's en trajecten dienen relevant te zijn voor hun bedrijfsmodel en blootstellingen.
97. Het bereik en de complexiteit van de door de instellingen gebruikte scenario's dienen in verhouding te staan tot hun omvang en complexiteit. Kleine en niet-complexe instellingen en andere niet-grote instellingen kunnen een beroep doen op een vereenvoudigde reeks hoofdparameters en aannames, inbegrepen risico's, in aanmerking genomen tijdshorizonten en regionale uitsplitsing van de effecten. Grote instellingen dienen hun plannen (met inbegrip van definitieve en tussentijdse streefdoelen) te vergelijken met een scenario dat verenigbaar is met de beperking van de opwarming van de aarde tot 1,5 °C in overeenstemming met de Overeenkomst van Parijs en met de doelstelling om tegen 2050 klimaatneutraliteit te bereiken, zoals vastgesteld in de EU-klimaatwet.
98. Instellingen dienen erop toe te zien dat de in het kader van hun plannen gebruikte scenario's en trajecten consistent zijn in de hele organisatie en dat er wordt gekeken naar tijdshorizonten, bijvoorbeeld bij het opstellen van bedrijfsstrategieën en het stellen van streefdoelen voor de korte, middellange en lange termijn. Instellingen dienen het proces voor de selectie van scenario's en de redenen voor elke verandering of elk afwijkend gebruik vast te leggen. Besluiten om verschillende scenario's voor verschillende doeleinden te gebruiken en besluiten om scenario's te wijzigen, dienen duidelijk te worden gemotiveerd.

### 6.3.2. *Tijdshorizonten en mijlpalen*

99. Instellingen dienen een reeks verschillende tijdshorizonten vast te stellen als onderdeel van hun plannen, waaronder de korte termijn, middellange termijn en een planningstermijn voor de lange termijn van ten minste 10 jaar. In de regelingen die worden opgesteld om ESG-risico's over de tijdshorizon heen te monitoren en aan te pakken, dienen de beginselen die zijn beschreven in paragraaf 19 in aanmerking te worden genomen.
100. Instellingen dienen met regelmatige tussenpozen mijlpalen vast te stellen voor het monitoren en aanpakken van ESG-risico's die voortvloeien uit de korte-, middellange- en langetermijndoelstellingen van de regelgeving van de rechtsgebieden waarin ze actief zijn. Hieronder vallen de doelstellingen van de EU om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 te verlagen met 55% ten opzichte van 1990 en tegen 2050 een uitstoot van nul te bereiken, andere tussentijdse klimaatdoelstellingen die door de EU of, indien van toepassing, door nationale wetgeving worden vastgesteld, evenals doelstellingen die verband houden met andere milieufactoren zoals natuurherstel<sup>19</sup> of ontbossing<sup>20</sup>.
101. Instellingen dienen ervoor te zorgen dat de doelstellingen en streefdoelen voor de korte, middellange en lange termijn met elkaar in wisselwerking staan en goed geformuleerd zijn. Dit houdt onder meer in dat langetermijndoelstellingen, zoals toezeggingen om broeikasgasneutraliteit te bereiken, dienen te worden vertaald in strategieën voor de middellange termijn (bijv. sectoraal beleid voor de middellange termijn of streefdoelen voor groei voor bedrijfsonderdelen) en dat financiële maatstaven of streefdoelen voor de korte termijn (bijv. indicatoren voor winstgevendheid, kosten van risico's, KPI's, KRI's, risicolimieten, prijsbepalingskaders) coherent en in overeenstemming dienen te zijn met de doelstellingen voor de middellange termijn en de lange termijn.

### 6.3.3. *Grondslag voor materialiteitsanalyse*

102. Het transitieplanningsproces van instellingen dient gericht te zijn op het beheren van materiële ESG-risico's, met name de transitie- en fysieke risico's op milieugebied die zijn gedetecteerd op basis van een solide, regelmatig bijgewerkte materialiteitsanalyse van ESG-risico's die is uitgevoerd in overeenstemming met sectie 4.1. Instellingen dienen specifieke maatregelen vast te stellen voor het monitoren en aanpakken van materiële ESG-risico's die voortvloeien uit blootstellingen, portefeuilles en de economische activiteiten en productiecapaciteit die worden gefinancierd en die bijzonder kwetsbaar kunnen zijn voor het proces van aanpassing van de economie aan de toepasselijke wettelijke en regelgevingsdoelstellingen met betrekking tot ESG-factoren.

<sup>19</sup> Verordening (EU) 2024/1991 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2024 betreffende natuurherstel en tot wijziging van Verordening (EU) 2022/869 (PB L, 2024/1991, 29.7.2024).

<sup>20</sup> Verordening (EU) 2023/1115 van het Europees Parlement en de Raad van 31 mei 2023 betreffende het op de markt van de Unie aanbieden en de uitvoer uit de Unie van bepaalde grondstoffen en producten die met ontbossing en bosdegradatie verband houden, en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 995/2010 (PB L 150 van 9.6.2023, blz. 20).

#### 6.3.4. Maatstaven

103. Instellingen dienen een reeks maatstaven te hanteren, waaronder toekomstgerichte maatstaven, om de vaststelling van streefdoelen te ondersteunen en de uitvoering van hun plannen te stimuleren en te monitoren.
104. Bij het vaststellen van streefdoelen dienen instellingen gebruik te maken van een reeks parameters en indicatoren die rekening houden met de in paragraaf 81 opgenomen indicatoren. Rekening houdend met hun bedrijfsstrategieën en risicobereidheid dienen instellingen te bepalen welke andere risico- en toekomstgerichte maatstaven en streefdoelen zij in hun plannen opnemen met het oog op het monitoren en aanpakken van ESG-risico's. Dit omvat het beoordelen, berekenen en gebruiken van maatstaven om de financiële implicaties van transitieplanning voor het bedrijfs- en risicoprofiel van instellingen op de korte, middellange en lange termijn te evalueren, onder andere door de impact van transitieplanning op de financiële prestaties, inkomstenbronnen, winstgevendheid en het risiconiveau van portefeuilles te meten.
105. Wanneer de benodigde gegevens voor het berekenen van maatstaven en het vaststellen van streefdoelen ontbreken, dienen instellingen de in de paragrafen 26, 27 en 29 uiteengezette stappen te volgen.
106. Kleine en niet-complexe instellingen en andere niet-grote instellingen kunnen een beroep doen op een kleinere reeks indicatoren voor het gebruik van maatstaven en het vaststellen van streefdoelen en meer kwalitatieve doelstellingen formuleren.
107. Hoewel instellingen ten minste een combinatie van maatstaven dienen te gebruiken die verband houden met klimaatrisico's, dienen ze stappen te ondernemen om geleidelijk maatstaven op te nemen voor de risicobeoordeling en strategische sturing van de blootstelling van instellingen aan andere milieurisico's dan klimaatrisico's en het beheren daarvan, bijvoorbeeld risico's die voortvloeien uit de aantasting van ecosystemen en het verlies van biodiversiteit en de mogelijke reflectieve invloed daarvan op klimaatgerelateerde risico's, evenals sociale en governancerisico's.

### 6.4 Belangrijkste inhoud van de plannen

108. Instellingen dienen hun plannen te documenteren, waaronder de methodieken, aannames, criteria, streefdoelen en geplande maatregelen om de streefdoelen te bereiken, met inbegrip van uitgevoerde en geplande herzieningen. Instellingen dienen voor elk deel van het plan de reikwijdte van de risico's aan te geven, bijvoorbeeld of het betrekking heeft op milieu-, sociale of governancerisico's, en dienen ervoor zorgen dat in alle aspecten van het plan ten minste de milieurisico's aan de orde komen.

109. Grote instellingen dienen ervoor te zorgen dat hun plannen ten minste de volgende aspecten bevatten:

a. Strategische doelstellingen en routekaart van de plannen:

- i. een overkoepelende strategische doelstelling op hoog niveau voor het aanpakken van ESG-risico's op de korte, middellange en lange termijn, in overeenstemming met de algemene bedrijfsstrategie en de risicobereidheid;
- ii. een uitgebreide reeks langetermijndoelen met tussentijdse mijlpalen om de veerkracht van het bedrijfsmodel ten aanzien van ESG-risico's te waarborgen, waarbij de bedrijfsstructuur en inkomsten met dergelijke mijlpalen in overeenstemming dienen te zijn;
- iii. belangrijke aannames, inputs en achtergrondinformatie die relevant zijn voor het inzicht in de doelstellingen en streefdoelen van de instelling, waaronder een selectie van centrale scenario's of referentiescenario's en de conclusies van de instelling uit de resultaten van materialiteitsanalyses van ESG-risico's, beoordelingen van portefeuilleafstemmingen en andere scenarioanalyses;

b. Streefdoelen en maatstaven:

- i. kwantitatieve streefdoelen voor het aanpakken van ESG-risico's, waaronder de streefdoelen die voortvloeien uit het proces van aanpassing aan de wettelijke en regelgevende duurzaamheidsdoelstellingen van de rechtsgebieden waar de instelling actief is en bredere trends in de transitie naar een duurzame economie, evenals maatstaven aan de hand waarvan ESG-risico's en de voortgang bij de verwezenlijking van de streefdoelen worden gemonitord;
- ii. de portefeuilles, sectoren, activaklassen, bedrijfsonderdelen en, indien van toepassing, economische activiteiten (d.w.z. individuele technologieën) waarop de streefdoelen en monitoringmaatstaven betrekking hebben, waarbij de reikwijdte van de streefdoelen en maatstaven de aard, omvang en complexiteit van de activiteiten van de instelling en haar beoordeling van de materialiteit van ESG-risico's voldoende dient te weerspiegelen;
- iii. de tijdshorizonten waarop de streefdoelen en maatstaven van toepassing zijn;

c. Governance:

- i. de governancestructuur voor de plannen, met inbegrip van de taken en verantwoordelijkheden voor de formulering, validering, uitvoering, monitoring en actualisering van het plan, met inbegrip van escalatiestappen in geval van afwijking van de streefdoelen;
- ii. maatregelen op het gebied van capaciteit en middelen om te waarborgen dat de kennis, vaardigheden en deskundigheid passend zijn voor een doeltreffende uitvoering van het plan, waaronder opleidingen en een interne cultuur op het gebied van ESG-risico's;
- iii. beloningsbeleid en -praktijken ter bevordering van een goed beheer van ESG-risico's in overeenstemming met de doelstellingen en risicobereidheid van de instelling;
- iv. gebruikte gegevens en systemen voor het transitieplanningsproces;

d. Uitvoeringsstrategie:

- i. overzicht van de maatregelen die op korte, middellange en lange termijn voor belangrijke bankactiviteiten en -processen zijn genomen of gepland om de streefdoelen van het plan te bereiken, met inbegrip van de wijze waarop de instelling de doelstellingen van het plan in haar besluitvormingsproces en haar reguliere kader voor risicobeheer verankert, aangevuld met informatie over de waargenomen doeltreffendheid of geraamde bijdrage van elke maatregel aan de relevante streefdoel(en);
- ii. aanpassingen in het beleid en de procedures voor financiële risicocategorieën en het beleid en de voorwaarden voor kredietverlening en investeringen in belangrijke economische activiteiten, sectoren en locaties;
- iii. wijzigingen die zijn aangebracht in de samenstelling en prijsbepaling van diensten en producten ter ondersteuning van de uitvoering van het plan;
- iv. investeringen en strategische portefeuilletoewijzing die de bedrijfsstrategie en risicobereidheid van de instelling met betrekking tot ESG-risico's ondersteunen, waaronder informatie over producten en diensten op het gebied van duurzaamheid en transitie en over de wijze waarop bij eventuele veranderingen in strategische financieringskeuzes overeenkomstige risicobeheerprocedures worden gehanteerd;

e. Betrokkenheidsstrategie:

- i. beleid voor de betrokkenheid bij tegenpartijen, waaronder informatie over de frequentie, de reikwijdte en de doelstellingen van de betrokkenheid, soorten potentiële acties en escalatieprocessen of -criteria;
- ii. processen, methodieken en maatstaven die worden gehanteerd bij het verzamelen en beoordelen van informatie over de blootstelling van tegenpartijen aan ESG-risico's en de afstemming op de doelstellingen en risicobereidheid van de instelling;
- iii. uitkomsten van betrokkenheidspraktijken, waaronder een overzicht van het aanpassingsvermogen en de veerkracht van tegenpartijen bij de transitie naar een duurzamere economie.

110. Kleine en niet-complexe instellingen en andere niet-grote instellingen dienen in hun plannen ten minste de aspecten op te nemen die worden behandeld in paragraaf 109, punt a), onder i) en ii), punt b), onder i) en ii), punt c), onder i), punt d), onder i) en ii) en punt e), onder i) en ii).

111. Instellingen dienen te overwegen de bijlage te gebruiken als ondersteunend instrument om hun plannen te ontwikkelen en te formaliseren.

## 6.5 Monitoring, evaluatie en actualisering van de plannen

112. Instellingen dienen de uitvoering van hun plannen te monitoren met behulp van monitoringsprocessen en maatstaven in overeenstemming met sectie 5.7 en sectie 6.3.4. Instellingen dienen regelmatig prognoses uit te voeren om te beoordelen in hoeverre zij in staat zijn hun doelen te bereiken.

113. Het monitoringkader dient het leidinggevend orgaan in te staat stellen tegelijkertijd te volgen hoe de monitoringmaatstaven voor ESG-risico's zich ontwikkelen en welke vooruitgang er is geboekt in de richting van de mijlpalen van het plan, met een duidelijke en gedetailleerde motivering van gemiste streefdoelen of doelstellingen en evaluaties van de potentiële impact op verschillende soorten financiële risico's voor verschillende tijdshorizonten.

114. Instellingen dienen regelmatig, en ten minste bij elke actualisering van hun bedrijfsstrategie overeenkomstig artikel 76, lid 1, van Richtlijn 2013/36/EU, hun plannen te herzien en waar nodig bij te werken, rekening houdend met bijgewerkte informatie zoals nieuwe materialiteitsanalyses van ESG-risico's, ontwikkelingen in hun portefeuilles en de activiteiten van tegenpartijen, nieuwe beschikbare scenario's, benchmarks of sectorale trajecten en de effecten van de huidige of komende regelgeving.



## Bijlage

Deze bijlage is een ondersteunend instrument voor instellingen bij het opstellen van de plannen die vereist zijn krachtens artikel 76, lid 2, van Richtlijn 2013/36/EU, zoals nader gespecificeerd in sectie 6 van deze richtsnoeren. De bijlage bevat geen aanvullende vereisten, maar biedt voor elk belangrijk onderdeel van de inhoud die op grond van de richtsnoeren vereist is, enkele voorbeelden, referenties en potentiële parameters die instellingen in aanmerking kunnen nemen bij het structureren en formaliseren van hun plannen. Instellingen kunnen de indeling van deze gemeenschappelijke benadering aanpassen, mits zij ervoor zorgen dat alle vereiste belangrijke inhoud in hun plannen is opgenomen. In overeenstemming met de noodzaak van consistentie met andere toepasselijke vereisten overeenkomstig sectie 6.1, en met name paragraaf 85, dienen instellingen erop toe te zien dat de informatie die wordt gebruikt om aan de richtsnoeren te voldoen in overeenstemming is met de informatie die openbaar wordt gemaakt overeenkomstig Richtlijn 2013/34/EU en Gedelegeerde Verordening (EU) 2023/2772 van de Commissie.

| 6.4. Belangrijkste inhoud van de plannen                                  | Trefwoorden of elementen van de vereiste belangrijke inhoud |                                                                            | Voorbeelden van kwalitatieve en kwantitatieve output en mogelijke ondersteunende maatstaven |                                                                                 | Verwijzingen naar andere EU-kaders                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                 |
|---------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                           | Verduidelijkingen en verwijzing naar de richtsnoeren        |                                                                            | Potentiële output (kwalitatief)                                                             | Potentiële output (kwantitatief)                                                | Pijler 3                                                                                                                                                                                                               | Richtlijn duurzaamheidsrapportering door bedrijven (CSRD) / Europese normen voor duurzaamheidsrapportage (ESRS) |
| Gebruik van dit hulpmiddel                                                |                                                             |                                                                            |                                                                                             |                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                 |
| Rechtstreeks uittreksel uit sectie 6.4, paragraaf 109 van de richtsnoeren | Trefwoorden of subelement                                   | Verduidelijkende toelichting met verwijzing naar de relevante sectie(s) of | Kwalitatieve beschrijving van de potentiële output in relatie tot dit vereiste              | Kwantitatieve beschrijving van de potentiële output in relatie tot dit vereiste | Koppelingen naar pijler 3 en de ESRS-vereisten die instellingen, voor zover relevant, in overweging dienen te nemen om consistentie en onderlinge samenhang te waarborgen en zoveel mogelijk uit te gaan van wezenlijk |                                                                                                                 |

|  |                           |                                                                                                                  |                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                              |
|--|---------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |                           | <i>paragrafen van de richtsnoeren</i>                                                                            | van de richtsnoeren:<br>- met voorbeelden of niet te vergeten aandachtspunten;<br>- bijvoorbeeld kenmerken van narratieven. | van de richtsnoeren:<br>- met voorbeelden of 'waarschuwingen' bij het gebruik van maatstaven en streefdoelen;<br>- er wordt bijvoorbeeld gewezen op de verschillende invalshoeken waarop een KPI betrekking kan hebben.<br>Alle voorbeelden van KPI's/KRI's dienen uitsluitend ter illustratie. | identieke of aanzienlijk vergelijkbare relevante informatie.<br>De verwijzingen naar pijler 3 en de ESRS dienen mogelijk te worden bijgewerkt om toekomstige ontwikkelingen in de regelgeving weer te geven. |
|  | Trefwoorden of subelement | <i>Verduidelijkende toelichting met verwijzing naar de relevante sectie(s) of paragrafen van de richtsnoeren</i> | Alle voorbeelden dienen alleen ter illustratie.                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                              |

| 6.4. Belangrijkste inhoud van de plannen                                                                                                                                                                              | Trefwoorden of elementen van de vereiste belangrijke inhoud |                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Voorbeelden van kwalitatieve en kwantitatieve output en mogelijke ondersteunende maatstaven                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                    | Verwijzingen naar andere EU-kaders                                      |                                                                                                                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                       | Verduidelijkingen en verwijzing naar de richtsnoeren        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Potentiële output (kwalitatief)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Potentiële output (kwantitatief)                                                                                                                                                                                                   | Pijler 3                                                                | Richtlijn duurzaamheid srapportering door bedrijven (CSRD) / Europese normen voor duurzaamheid srapportage (ESRS) |
| a. Strategische doelstellingen en routekaart van het plan                                                                                                                                                             |                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                         |                                                                                                                   |
| i.Overkoepelende strategische doelstelling op hoog niveau voor het aanpakken van ESG-risico's op de korte, middellange en lange termijn, in overeenstemming met de algemene bedrijfsstrategie en de risicobereidheid. | Overkoepelen de doelstelling:                               | Dit heeft betrekking op de overkoepelende strategische doelstelling die instellingen trachten te verwezenlijken op het gebied van ESG-risico's, in overeenstemming met de integratie van ESG-risico's in bedrijfs- en risicostrategieën en risicobereidheid overeenkomstig de secties 5.2 en 5.3. | # Kwalitatieve beschrijving van strategieën om de compatibiliteit van bedrijfsmodellen met de transitie naar een klimaatneutrale en duurzame economie te waarborgen, met name wanneer zij onderworpen zijn aan CSDDD- en/of CSRD-vereisten, en hoe deze strategieën van invloed zijn op de richting en prioriteiten bij initiatieven op het gebied van beheer van ESG-risico's | # Overkoepelende doelstellingen kunnen worden gekoppeld aan geselecteerde KPI- of KRI-streefdoelen<br><br># Kruisverwijzingen naar andere delen van het plan kunnen worden overwogen, bijvoorbeeld naar deel a, punt ii) of deel b | Kwalitatief:<br>Tabel 1<br>a, b<br>Tabel 2<br>a), b)<br>Tabel 3<br>c, d | ESRS-E1-1<br>ESRS 2 - BP1<br>ESRS-E1-MDR-P<br>ESRS-E1-2                                                           |
|                                                                                                                                                                                                                       | Korte, middellange en lange termijn:                        | Dit heeft betrekking op de wijze waarop de strategische doelstelling van toepassing is op de verschillende tijdshorizonten die overeenkomstig sectie 6.3.2 in aanmerking worden genomen.                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                         |                                                                                                                   |

|                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                        |                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                          | # Benaderingen op hoog niveau voor het beheer van ESG-risico's die, gezien de reikwijdte van de activiteiten van de instelling en de materialiteitsanalyse, als het meest materieel zijn aangemerkt                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                        |                                                                             |
| <b>ii. Uitgebreide reeks langetermijndoelen met tussentijdse mijlpalen om de veerkracht van het bedrijfsmodel ten aanzien van ESG-risico's te waarborgen, waarbij de bedrijfsstructuur en inkomsten met dergelijke mijlpalen in overeenstemming dienen te zijn.</b> | Langetermijndoelen:                                               | <i>Langetermijndoelen die de verwezenlijking van de overkoepelende doelstelling ondersteunen over een tijdshorizon van ten minste 10 jaar in overeenstemming met de Richtlijn kapitaalvereisten en paragraaf 99 van de richtsnoeren.</i> | # Langetermijndoelen voor het aanpakken van de risico's die voortvloeien uit de EU-doelstelling om tegen 2050 broeikasgasneutraliteit te bereiken, met een tussentijdse mijlpaal in 2030 gelet op de EU-doelstelling om de emissies te verlagen met 55 % ten opzichte van het niveau van 1990<br># Langetermijndoelen en tussentijdse mijlpalen voor het aanpakken van risico's die voortvloeien uit EU-doelstellingen met betrekking tot ontbossing of natuurherstel<br># Hoe de instelling ervoor zorgt dat haar bedrijfsstructuur en haar inkomstenstromen in overeenstemming zijn | # Financiële blootstelling aan verschillende economische sectoren<br># Maatstaven voor de afstemming van portefeuilles<br># Indicatoren voor winstgevendheid: rendements- en voor risico gecorrigeerde rendementsindicatoren voor alle relevante uitsplitsingen (bijv. sectoren, portefeuilles, producten...)<br># Maatstaven voor de bedrijfsstrategie: toekomstgerichte KPI's met een beschrijving van de strategie van de instelling wat betreft prijsbepaling, kapitaal, liquiditeit en balanstoeuwijzing | Kwalitatief:<br>Tabel 1<br>b, j<br>Tabel 2<br>b, k, l<br>Tabel 3<br>c, d<br><br>Kwantitatief:<br>Model 1<br>Template 3 | ERS-E1-1<br><br>Streefdoelen voor de verlaging van broeikasgassen: ERS-E1-4 |
|                                                                                                                                                                                                                                                                     | Tussentijdse mijlpalen:                                           | <i>Tussentijdse mijlpalen waarmee de voortgang van langetermijndoelen wordt gemeten, in overeenstemming met paragraaf 100 van de richtsnoeren.</i>                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                        |                                                                             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                     | Consistentie van de bedrijfsstructuur en inkomsten met mijlpalen: | <i>Hoe de instelling ervoor zal zorgen dat zij in de loop van het traject voldoende rentabiliteit kan genereren.</i>                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                        |                                                                             |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                 | met haar langetermijndoelen en tussentijdse mijlpalen                                                                                                                                        | # Percentage op tijd behaalde ESG-mijlpalen                                                                                                                                   |                                                                                                             |                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|
| <b>iii. Belangrijke aannames, inputs en achtergrondinformatie die relevant zijn voor het inzicht in de doelstellingen en streefdoelen van de instelling, waaronder een selectie van centrale scenario's of referentiescenario's en de conclusies van de instelling uit de resultaten van materialiteitsanalyses van ESG-risico's, beoordelingen van portefeuilleafstemmingen en andere scenarioanalyses.</b> | Belangrijke aannames en selectie van referentiescenario('s):                                                 | <i>Dit heeft betrekking op het vastleggen van de belangrijkste methodologische criteria en aannames in overeenstemming met paragraaf 108, waaronder de referentiescenario('s) die door de instelling zijn geselecteerd in overeenstemming met sectie 6.3.1.</i> | # Vaststelling en motivering van de geselecteerde scenario('s), bijv. van nationale milieuagentschappen, het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek van de EU-Commissie, IEA, NGFS of IPCC | # Mate van afstemming of verkeerde afstemming ten opzichte van klimaattrajecten en/of -benchmarkscenario's voor geselecteerde sectoren en/of tegenpartijen                    | Kwalitatief:<br>Tabel 1<br>j, k, l<br>Tabel 2<br>h, i, j<br>Tabel 3<br>d<br><br>Kwantitatief:<br>Template 3 | ESRs-E1-SBM3<br>ESRS-E1-IRO<br>ESRS-E1-9 |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Resultaten van materialiteitsanalyse, beoordelingen van de afstemming van portefeuilles en scenarioanalyses: | <i>Belangrijke bevindingen en conclusies van de overeenkomstig sectie 4 uitgevoerde materialiteitsanalyse, methoden voor afstemming van portefeuilles en scenarioanalyses;</i>                                                                                  | # Kwalitatieve beschrijving van de materiële milieutransitie en de fysieke risico's waarmee de instelling wordt geconfronteerd                                                               | # Kwantitatieve metingen van de effecten van het milieurisico op financiële risicocategorieën<br><br># Kwantitatieve uitkomsten van de materialiteitsanalyse van ESG-risico's |                                                                                                             |                                          |

## b. Streefdoelen en maatstaven

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                            |                                                                               |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|
| <b>i. Kwantitatieve streefdoelen voor het aanpakken van ESG-risico's, waaronder de streefdoelen die voortvloeien uit het proces van aanpassing aan de wettelijke en regelgevende duurzaamheidsdoelstellingen van de rechtsgebieden waar de instelling actief is en bredere trends in de transitie naar een duurzame economie, evenals maatstaven aan de hand waarvan ESG-risico's en de voortgang bij de verwezenlijking van de streefdoelen worden gemonitord.</b> | Streefdoelen voor ESG-risico's en maatstaven voor monitoring:                                                           | <i>Dit heeft betrekking op de door instellingen gebruikte maatstaven en streefdoelen in overeenstemming met sectie 5.7 en sectie 6.3.4.</i>                                                                                                                                                                                                                          | N.v.t. | # Blootstellingen aan sectoren of tegenpartijen met een hoog risico<br># Maatstaven en streefdoelen voor de afstemming van portefeuilles<br># Gefinancierde emissies voor alle betrokken uitsplitsingen<br># Geboekte vooruitgang in belangrijke financieringsstrategieën<br># Vastgoedportefeuilles met een bepaalde mate van energie-efficiëntie<br># Bankratio van de energielevering<br># Niveau van het fysieke risico waaraan de instelling is blootgesteld<br># Informatie over het risicogehalte van de portefeuille bij alle relevante uitsplitsingen (bijv. niet-renderende blootstellingen) | Kwalitatief: Tabel 1 b, c<br>Tabel 2 b<br><br>Kwantitatief: alle templates | ESRS-E1-1<br><br>Streefdoelen voor de verlaging van broeikasgassen: ESRS-E1-4 |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Risico's die voortvloeien uit het proces van aanpassing aan regelgevingsdoelstellingen op het gebied van duurzaamheid : | <i>Dit heeft betrekking op de specifieke maatstaven en streefdoelen voor het monitoren en aanpakken van ESG-risico's die ontstaan bij de overgang naar, en het proces van aanpassing aan, de relevante regelgevingsdoelstellingen, zoals die welke zijn opgenomen in de EU-klimaatwetgeving overeenkomstig artikel 76, lid 2, van de Richtlijn Kapitaalvereisten</i> |        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                            |                                                                               |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                    |                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                          |                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>ii. Portefeuilles, sectoren, activaklassen, bedrijfsonderdelen en, indien van toepassing, economische activiteiten (d.w.z. individuele technologieën) waarop de streefdoelen en monitoringmaatstaven betrekking hebben, waarbij de reikwijdte van de streefdoelen en maatstaven de aard, omvang en complexiteit van de activiteiten van de instelling en haar beoordeling van de materialiteit van ESG-risico's voldoende dient te weerspiegelen.</b></p> | Toepassingsgebied: | <p><i>Dit heeft betrekking op informatie over de reikwijdte van de streefdoelen en maatstaven en de betekenis ervan vanuit zowel risico- als financieel oogpunt.</i></p> | <p># Voor elk streefdoel: welke activiteiten, activaklassen, sectoren en bedrijfsonderdelen vallen hieronder</p> <p># Streefdoelen op instellingsniveau, uitgesplitst in meer specifieke sectorale streefdoelen</p> <p># Streefdoelen voor specifieke portefeuilles, blootstellingen, groepen activa of investeringen met vergelijkbare kenmerken of risico's</p> <p># Specifieke, uitvoerbare streefdoelen voor specifieke projecten, technologieën of bedrijfsactiviteiten</p> <p># Op de balans opgenomen activiteiten en niet op de balans opgenomen activiteiten</p> <p># Uitsluiting van dekking en geplande dekking</p> | <p># Percentage gedetecteerde ESG-risico's die actief worden gemonitord en beheerd</p> <p># Percentage bedrijfseenheden met streefdoelen voor ESG-risico's die zijn geïntegreerd in hun operationele plannen</p> <p># Percentage verrichtingen in verschillende regio's waarvoor streefdoelen en initiatieven voor ESG-risico's zijn opgesteld</p> <p># Percentage sectoren dat specifieke actieplannen heeft ontwikkeld die aansluiten bij streefdoelen voor ESG-risico's op groepsniveau.</p> <p># Verwezenlijking van sectorale doelstellingen</p> | <p>Kwalitatief: Tabel 1 b, c, j<br/>Tabel 2 h, i</p> <p>Kwantitatief: alle templates</p> | <p>ESRS-E1-1<br/>ESRS 2 - MDR-T</p> <p>Huidige inkomsten per sector:<br/>ESRS 2 - SBM -1</p> <p>Streefdoelen voor de verlaging van broeikasgassen:<br/>ESRS-E1-4</p> |
| <p><b>iii. Tijdshorizonten waarop de streefdoelen en maatstaven van toepassing zijn.</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Tijdshorizonten:   | <p><i>Dit heeft betrekking op de tijdshorizonten op korte, middellange of lange termijn waaraan de maatstaven en streefdoelen zijn gekoppeld in</i></p>                  | <p># Kwalitatieve beschrijving van de reeks streefdoelen en maatstaven voor de korte, middellange en lange termijn</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <p># Evolutie, bijv. verhoging/verlaging van het niveau van de streefdoel(en) die binnen verschillende tijdshorizonten</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                          | <p>ESRS-E1.IRO-1_10_AR 12a<br/>ESRS-E4-1_04 13d</p>                                                                                                                  |

|                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                   |                                                                          |                                                      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                          | <i>overeenstemming met sectie 6.3.2.</i>                                                                                                                                                                                                                                                         | # Motivering van verhogingen van maatstaven en streefdoelen op korte termijn, indien van toepassing                                                                        | moet(en) worden bereikt                                                                                                                                                                           |                                                                          |                                                      |
| <b>c. Governance</b>                                                                                                                                                                                                                                                    |                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                   |                                                                          |                                                      |
| <b>i. Governancestructuur voor de plannen, met inbegrip van de taken en verantwoordelijkheden voor de formulering, validering, uitvoering, monitoring en actualisering van het plan, met inbegrip van escalatiestappen in geval van afwijking van de streefdoelen.</b>  | Governancestructuur:                     | <i>De governancestructuur voor het plan overeenkomstig de secties 6.2.1, 6.2.2 en 6.5.</i>                                                                                                                                                                                                       | # Taken en verantwoordelijkheden van het leidinggevend orgaan, eventuele subcommissies en drie verdedigingslijnen                                                          | # Frequentie van de vergaderingen van de raad van bestuur over het plan<br># Vertragingen bij de goedkeuring van het plan                                                                         | Kwalitatief:<br>Tabel 1<br>e, g, h, q<br>Tabel 2<br>d, f<br>Tabel 3<br>a | ESRS 2 GOV-1<br>_AR 4                                |
|                                                                                                                                                                                                                                                                         | Procedure bij afwijkingen en escalaties: | <i>Governanceregelingen voor het nemen van besluiten over corrigerende maatregelen in geval van significante afwijkingen in overeenstemming met de paragrafen 80 en 89.</i>                                                                                                                      | # Escalatieprotocol waarin de procedure voor het aanpakken van afwijkingen wordt bepaald, waaronder wie op de hoogte dient te worden gesteld en de te ondernemen stappen.  | # Aantal uitgevoerde interne audits van het plan<br># Percentage geïmplementeerde aanbevelingen uit de audits<br># Aantal verwerkte escalaties en/of onopgeloste escalaties                       |                                                                          |                                                      |
| <b>ii. Maatregelen op het gebied van capaciteit en middelen om te waarborgen dat de kennis, vaardigheden en deskundigheid passend zijn voor een doeltreffende uitvoering van het plan, waaronder opleidingen en een interne cultuur op het gebied van ESG-risico's.</b> | Capaciteit en middelen:                  | <i>De maatregelen op het gebied van capaciteit en middelen voor een effectieve uitvoering van het plan, op basis van een eerste beoordeling door de instelling van de mogelijke hiaten en behoeften wat betreft interne cultuur en capaciteiten voor ESG-risico's overeenkomstig sectie 5.4.</i> | # Trainings- en ontwikkelingsprogramma's voor ESG-risico's<br># Plannen voor het aannemen en werven van personeel<br># Platforms voor het delen van kennis en samenwerking | # Voltooiingspercentage van opleidingen op het gebied van ESG-risico's<br># Vastgestelde hiaten in vaardigheden en kennis op het gebied van ESG-risico's<br># Frequentie en kwaliteit van interne | Kwalitatief:<br>Tabel 1<br>f, m                                          | ESRS 2-GOV-1 - punt 23<br>ESRS G1 GOV-1 - punt 5 ter |

|                                                                                                                                                                                |                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                            | # Inzet van het management                                                                                                                                                                                                                                              | communicatie over doelstellingen en voortgang op het gebied van ESG-risico's                                                                                                                                                                                                                                |                                                              |                                         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|
| <b>iii. Beloningsbeleid en praktijken ter bevordering van een goed beheer van ESG-risico's in overeenstemming met de doelstellingen en risicobereidheid van de instelling.</b> | Beloningsbeleid en -praktijken: | <i>Dit heeft betrekking op de wijze waarop de instelling rekening houdt met haar risicobereidheid met betrekking tot ESG-risico's als onderdeel van haar beloningsbeleid en beloningspraktijken in overeenstemming met artikel 74, lid 1, punt e), van de Richtlijn Kapitaalvereisten.</i> | # Kwalitatieve beschrijving van de wijze waarop het beloningsbeleid en de beloningspraktijken zijn, worden of zullen worden aangepast in overeenstemming met de overkoepelende strategische doelstelling voor het aanpakken van ESG-risico's en met de risicobereidheid | # Gebruikte maatstaven om de risicobereidheid met betrekking tot ESG-risico's te verankeren in het beloningsbeleid<br># Aandeel medewerkers waarbij maatstaven op het gebied van ESG-risico's zijn opgenomen in de beloning<br># Weging van maatstaven op het gebied van ESG-risico's in de totale beloning | Kwalitatief:<br>Tabel 1<br>i<br>Tabel 2<br>g<br>Tabel 3<br>a | ESRS 2-GOV-2 - punt 29<br>ESRS-E1-GOV-3 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                |                                                 |                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| iv. Gebruikte gegevens en systemen voor het transitieplanningsproces                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Gegevens en systemen:                                                               | <i>Dit heeft betrekking op de gegevens en systemen die worden gebruikt voor het opstellen, uitvoeren en monitoren van plannen overeenkomstig sectie 4.2.2 en paragraaf 93.</i>                                                                                                                                                | # Inventarisatie van gegevens waarbij alle relevante datapunten voor ESG-risico's worden vastgesteld en worden beoordeeld op beschikbaarheid en kwaliteit<br><br># Beleid en procedures om de kwaliteit van de gegevens te waarborgen | # Percentage verzamelde en beschikbare relevante datapunten<br><br># Percentage systemen en processen waarin ESG-gegevens zijn geïntegreerd                                    | Kwalitatief: Tabel 1 p                          | ESRS 1 bijlage B<br>ESRS 2 AR 2<br>ESRS 2 SBM-1_42a<br><br>ESRS-E2-4_30c<br>ESRS-S1-6_50d<br>ESRS-S1-7_55b                                                       |
| <b>d. Uitvoeringsstrategie</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                |                                                 |                                                                                                                                                                  |
| i. Overzicht van de maatregelen die op korte, middellange en lange termijn voor belangrijke bankactiviteiten en -processen zijn genomen of gepland om de streefdoelen van het plan te bereiken, met inbegrip van de wijze waarop de instelling de doelstellingen van het plan in haar besluitvormingsproces en haar reguliere kader voor risicobeheer verankert, aangevuld met informatie over de waargenomen doeltreffendheid of geraamde bijdrage van elke maatregel aan de relevante streefdoel(en). | Genomen of geplande maatregelen in het kader van de belangrijkste bankactiviteiten: | <i>Dit heeft betrekking op de wijze waarop de instelling haar doelstellingen en streefdoelen zal implementeren via haar via haar kernactiviteiten.</i>                                                                                                                                                                        | # Implementatie van nieuwe instrumenten voor het beoordelen van ESG-risico's in huidige portefeuilles                                                                                                                                 | # Percentage activiteiten dat door de uitvoeringsmaatregelen wordt beïnvloed                                                                                                   | Kwalitatief: Tabel 1<br>Tabel 2<br>Tabel 3<br>c | Kernacties: ERSR-E1-1_16b                                                                                                                                        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Wijzigingen in het reguliere kader voor risicobeheer:                               | <i>Dit heeft betrekking op de wijze waarop de instelling haar streefdoelen zal integreren in de mix van bestaande risicobeheerinstrumenten (bijv. ICAAP, ILAAP, RAS, risicolimieten, toewijzing van kapitaal/portefeuille, begrotingsproces, strategisch plan, financieringsplan, enz.), in overeenstemming met sectie 5.</i> | # Integratie van doelstellingen op het gebied van ESG-risico's in de strategische plannings- en besluitvormingsprocessen op middellange en lange termijn<br><br># Opname van ESG-risico's in het kader voor risicobeheer              | # Percentage zakelijke beslissingen dat gericht is op de tenuitvoerlegging van de streefdoelen van het plan<br><br># Acceptatiegraad van beheersinstrumenten voor ESG-risico's |                                                 | ESRS-E1 MDR-A<br>ESRS 2 MDR-A<br>ESRS-E1-2<br>ESRS-E1-3<br>-----<br>ESRS-E2-E5<br>ESRS-S1-S4<br>ESRS-G1 MDR-A<br>ESRS-E3 MDR-A<br>ESRS-E4 MDR-A<br>ESRS-E5 MDR-A |

|                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                              |                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                       |                                                                                                                                                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ii. Aanpassingen in het beleid en de procedures voor financiële risicocategorieën en aan het beleid en de voorwaarden voor kredietverlening en investeringen in belangrijke economische activiteiten, sectoren en locaties.</b> | Beleid en voorwaarden met betrekking tot activiteiten, sectoren en locaties: | <i>Het beleid en de voorwaarden die daarop van toepassing zijn, met inbegrip van actualiseringen van bestaand beleid en nieuw opgesteld beleid, in overeenstemming met paragraaf 46, punten b) en c).</i> | # Een lijst van het actuele beleid en de oorspronkelijke status van ESG-risico's<br># Een stappenplan met een gedetailleerde beschrijving van het beleid en de voorwaarden, met inbegrip van het toepassingsgebied, die zullen worden bijgewerkt of opgesteld: hoe, wanneer en door wie<br># Voor elk beleid kunnen de volgende aspecten worden opgenomen:<br>. Doel: hoe het beleid de strategische doelstelling en de risicostrategie weerspiegelt en de uitvoering van het plan ondersteunt<br>. Toepassingsgebied: exacte herhaling van het bedrijf, de locatie, de sector enz. waarop het beleid van toepassing en van invloed is<br>. Voorwaarden: duidelijke criteria voor eenvoudige toepasbaarheid en traceerbaarheid<br>. Uitsluitingen: eventuele uitsluitingen | # Acceptatiegraad van beleid, bijv. percentage of vestigingen of afdelingen die nieuw beleid voor ESG-risico's hebben vastgesteld<br><br># Aantal keren dat het beleid voor ESG-risico's wordt herzien en bijgewerkt binnen een bepaalde periode<br><br># Percentage verrichtingen in overeenstemming met het geactualiseerde beleid voor ESG-risico's<br><br># Resultaten van interne en externe audits van het kader voor het beheren van ESG-risico's | Kwalitatief:<br>Tabel 1<br>d, o<br>Tabel 2<br>c, e<br>Tabel 3<br>c, d | ESRs-E1-1_16b<br>ESRs-E1-2<br>ESRs-E1-3<br><br>Activiteiten met betrekking tot locaties in/nabij biodiversiteitsgebieden:<br>ESRs E4.IRO-1_19a |
|                                                                                                                                                                                                                                    | Beleid en procedures voor financiële risicocategorieën:                      | <i>Dit heeft betrekking op de aanpassingen in beleid en procedures in overeenstemming met sectie 5.6.</i>                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                       |                                                                                                                                                |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                            |                                                                                                           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | overeenkomstig de risicobereidheid                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                            |                                                                                                           |
| iii. Wijzigingen die zijn aangebracht in de samenstelling en prijsbepaling van diensten en producten ter ondersteuning van de uitvoering van het plan.                                                                                                                                                                                                                    | Samenstelling en prijsbepaling van diensten en producten:          | <i>Dit heeft betrekking op de wijze waarop de instelling haar samenstelling van diensten en producten en de bijbehorende prijsbepaling zal aanpassen op basis van relevante criteria voor ESG-risico's en de risicostrategie en het interne kapitaalbeleid van de instelling, in overeenstemming met paragraaf 46, punt b).</i> | # Prijsbepaling op basis van risico: aanpassing van de prijsbepaling op basis van het ESG-risicoprofiel van de kredietnemer of het project<br># Stimulansen voor risicobeperking: het bieden van stimulansen aan klanten die doeltreffende strategieën voor de beperking van ESG-risico's implementeren. | # Frequentie en omvang van prijsaanpassingen op basis van ESG-risicoprofielen<br># Aantal klanten dat profiteert van de stimulansen in de prijsbepaling                                                         | Kwalitatief:<br>Tabel 1<br>Tabel 2<br>Tabel 3<br>d                                         | Activiteiten die niet verenigbaar zijn met de transitie:<br>ESRS-E1.IRO-1 AR12                            |
| iv. Investerings- en strategische portefeuilletoewijzing die de bedrijfsstrategie en risicobereidheid van de instelling met betrekking tot ESG-risico's ondersteunen, waaronder informatie over producten en diensten op het gebied van duurzaamheid en transitie en over de wijze waarop bij eventuele veranderingen in strategische financieringskeuzes overeenkomstige | Producten en diensten op het gebied van duurzaamheid en transitie: | <i>De soorten financiële instrumenten (groene en aan duurzaamheid gekoppelde leningen, obligaties, hypotheekleningen, fondsen...) en door de instelling aangeboden of beheerde adviesdiensten.</i>                                                                                                                              | # Strategie, beleid en criteria inzake groene of aan transitie of ESG gekoppelde hypotheekleningen en obligaties                                                                                                                                                                                         | # Groei in duurzame financiering: jaarlijkse groei in het volume en aandeel van duurzame financiering<br># Percentage wanbetalingen bij groene of aan transitie of ESG gekoppelde hypotheekleningen of leningen | Kwalitatief:<br>Tabel 1<br>m, r<br>Tabel 2<br>e<br><br>Kwantitatief:<br>templates<br>06>10 | ESRS-E1-3<br>ESRS-E4-1 AR 1<br>e<br><br>Resultaten voor getroffen gemeenschappen:<br>ESRS-S3-4 AR 34<br>b |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Overeenstemming van strategische financieringsk                    | <i>Dit heeft betrekking op de wijze waarop de instelling, wanneer zij besluit om haar bedrijfsmix en strategie aan te</i>                                                                                                                                                                                                       | # Diversificatie van krediet- en beleggingsportefeuilles op basis van relevante                                                                                                                                                                                                                          | # Aandeel nieuwe gefinancierde projecten waarbij een uitgebreide                                                                                                                                                |                                                                                            |                                                                                                           |

|                                                                                                                                                                                                                           |                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                    |              |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|--------------|
| <b>risicobeheerprocedures worden gehanteerd.</b>                                                                                                                                                                          | euzes met de procedures voor risicobeheer: | <i>passen, ervoor zal zorgen dat deze veranderingen passen binnen de risicobeheerregelingen waarover zij in overeenstemming met sectie 5 dient te beschikken.</i>                                                                                                                                                                  | criteria voor ESG-risico's bijvoorbeeld wat betreft economische sectoren of geografische gebieden<br># Kredietrisicobeleid voor groene leningen en hypotheek<br># Hoe een instelling die projecten op het gebied van hernieuwbare energie financiert ervoor zorgt dat deze voldoen aan de milieuwetgeving om juridische en reputatierisico's te voorkomen | beoordeling van ESG-risico's wordt uitgevoerd<br># Percentage kredietbeslissingen waarbij expliciet rekening wordt gehouden met ESG-risico's<br># Winstmarges op producten op het gebied van ESG: vergelijking van winstmarges tussen ESG-producten en traditionele producten |                                                                    |              |
| <b>e. Betrokkenheidsstrategie</b>                                                                                                                                                                                         |                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                    |              |
| <b>i. Beleid voor de betrokkenheid bij tegenpartijen, waaronder informatie over de frequentie, de reikwijdte en de doelstellingen van de betrokkenheid, soorten potentiële acties en escalatieprocessen of -criteria.</b> | Betrokkenheidsbeleid:                      | <i>Duidelijke beleidslijnen die de instelling zal volgen om geïdentificeerde tegenpartijen te betrekken bij het verwezenlijken van haar strategische en risicobeheerdoelstellingen, rekening houdend met de resultaten van de materialiteitsanalyse en de risicometingsmethoden, in overeenstemming met paragraaf 46, punt a).</i> | # Doel en overkoepelende doelstelling, bijv. inzicht in het risicoprofiel en/of controle op de samenhang met de risicobereidheid en streefdoelen<br># Beschikbare oplossingen voor de tegenpartij<br># Escalatie- en valideringsproces                                                                                                                    | # Het percentage tegenpartijen waarmee een dialoog werd aangegaan of zal worden aangegaan<br># Het percentage tegenpartijen waarbij een beoordeling van de MSG-risico's is uitgevoerd<br># Aandeel van opgenomen sectoren, producten en bedrijfsonderdelen                    | Kwalitatief:<br>Tabel 1<br>d, o<br>Tabel 2<br>c<br>Tabel 3<br>b, c | ESRS 2-SBM 2 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                |                                      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| <b>ii.Processen, methodologieën en metrieke die worden gebruikt voor het verzamelen en beoordelen van informatie met betrekking tot de blootstelling van tegenpartijen aan ESG-risico's en de afstemming op de doelstellingen en risicobereidheid van de instelling.</b> | Proces, methoden en maatstaven voor de beoordeling van ESG-risico's: | <i>Dit heeft betrekking op de toepassing door de instelling van methoden op basis van blootstelling, sector of portefeuille of voor afstemming van portefeuilles in overeenstemming met sectie 4.2.3.</i>                                               | # Screening op vereiste zorgvuldigheid om tegenpartijen met een hoog risico te identificeren op basis van vooraf vastgestelde criteria<br># ESG-risico's in interne of externe scores en/of ratings<br># Methoden voor het meten van de afstemming van geselecteerde tegenpartijen op klimaattrajecten                 | # Het percentage tegenpartijen waarbij een zorgvuldigheidsonderzoek naar ESG-risico's wordt uitgevoerd<br># Wijzigingen in de kredietratings van tegenpartijen gezien het effect van ESG-risico's<br># Concentratie van blootstellingen binnen specifieke sectoren die onderhevig zijn aan verhoogde transitie- of fysieke risico's<br># Betrokkenheid bij aan ESG controverses of incidenten | Kwalitatief:<br>Tabel 1<br>k, l<br>Tabel 2<br>i, k             | ESRS-E1.IRO-1<br><br>ESRS-E4-1.AR-1a |
| <b>iii.Uitkomsten van betrokkenheidspraktijken, waaronder een overzicht van het aanpassingsvermogen en de veerkracht van tegenpartijen bij de transitie naar een duurzamere economie.</b>                                                                                | Resultaten:                                                          | <i>Dit houdt verband met de resultaten van de betrokkenheid, die een zinvolle interpretatie van het risicoprofiel van de tegenpartijen en de door de instelling genomen maatregelen mogelijk maken, overeenkomstig paragraaf 81,punt e), onder ii).</i> | # Criteria aan de hand waarvan tegenpartijen met significante ESG-risico's worden geïdentificeerd die mogelijk onmiddellijk aandacht vereisen<br># Aanpassing van kredietvoorwaarden, zoals rentetarieven of zekerheidsvereisten, op basis van beoordelingen van ESG-risico's<br># Verscherpt zorgvuldigheidsonderzoek | # Positieve (of een onderverdeling binnen die categorie) of negatieve (of een onderverdeling binnen die categorie) beoordelingen van de veerkracht en afstemming van deze tegenpartijen ten opzichte van de streefdoelen en risicobereidheid van de instelling                                                                                                                                | Kwalitatief<br>Tabel 1<br>o<br>Tabel 2<br>m<br>Tabel 3<br>c, d | ESRS-E1<br>ESRS 2 -SBM-2_45a AR 16   |

|  |  |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                   |  |
|--|--|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|--|
|  |  |  | k, bijv. implementatie van<br>rigoreuzere processen<br>voor tegenpartijen met<br>een hoog risico<br># (Meer) gerichte<br>betrokkenheid,<br>bijvoorbeeld het<br>ontwikkelen van<br>specifieke<br>betrokkenheidsplannen<br>om gedetecteerde ESG-<br>risico's aan te pakken,<br>zoals het vaststellen van<br>streefdoelen voor<br>verbetering of het<br>aanbieden van nieuwe<br>financiële producten die<br>tegemoetkomen aan de<br>behoeften van<br>tegenpartijen | # Aantal en soorten<br>door de instelling<br>genomen maatregelen<br>ter opvolging |  |
|--|--|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|--|

